般若学会·法宝编译系列——

༄༅།། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་བ་བཞུགས་སོ།།

《缘起赞》释

——善说摩尼宝

宗喀巴大师　造颂
法尊法师　　译颂
章嘉·游戏金刚　著释
缘宗　　译释

སྔོན་འགྲོ།།

前行

༄༅། །ན་མོ་སུ་མ་ཏི་ཀཱིརྟི་ཡ།
南无苏玛德格得雅顶礼善慧名称！

འགྲོ་བ་མ་ལུས་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། །སྒྲོལ་སླད་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་རིགས་ཚུལ་མཆོག །འཕགས་ཚོགས་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་སྒྲོགས་མཛད་པ། །ཐུབ་དབང་སྨྲ་བའི་སེངྒེར་བདག་ཕྱག་འཚལ། །

为度群生脱有海　　圣众眷属海会中
宣唱甚深缘起理　　我礼能仁言说狮

དྲན་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་མཆོག་སྩོལ་བའི། །རྒྱལ་སྲས་ཐུ་བོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། །འཕགས་མཆོག་ཀླུ་སྒྲུབ་དཔལ་ལྡན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ཟླ་གྲགས་ཞི་བ་ལྷ་དང་བཅས་ལ་འདུད། །

乍念亦赐胜智慧　　上首佛子妙吉祥
至圣龙树佛护尊　　月称寂天前顶礼

མདོ་རྒྱུད་མ་ལུས་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་བཞིན། །འཆད་རྩོད་རྩོམ་ལ་འཕགས་དང་བོད་ཡུལ་ན།། འགྲན་ཟླ་མ་མཆིས་རྒྱལ་སྲས་སྙིང་སྟོབས་ཆེ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་སྲས་དང་བཅས་ལ་འདུད།།

如佛意趣讲辩著　　一切经续于印藏
无双佛子大雄力　　顶礼第二佛及子

བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་འགྲོ་ཀུན་རྗེས་སུ་འཛིན། །བསླབ་གསུམ་དུལ་ཞིའི་དཔལ་གྱིས་མངོན་པར་མཐོ། །
རྩ་བའི་བླ་མ་མཁས་དང་གྲུབ་པའི་ཚོགས། །སྙིང་དབུས་བཞུགས་ལ་བློ་གྲོས་མཆོག་སྩོལ་ཅིག །
大悲普摄诸众生　　三学调静德高超
本师善巧成就聚　　安住心中赐妙智
གང་ཞིག་སྙིང་ནས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྣམས། །འཇུག་བྱའི་གནས་སུ་དཔེ་ཟླ་མ་མཆིས་པའི། །
གཞུང་མཆོག་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་གང་དེ་ནི། །དྲི་མེད་རིགས་པས་འདིར་ནི་འགྲེལ་ལ་སྤྲོ།།
深心希求解脱众　　趣入之处无喻等
胜典《善说[1]心要论》　无垢理释涌欢喜
དེ་ལ་འདིར་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྙིང་སྟོབས་ཆེན་པོར་བསྔགས་པ་བདག་ཅག་གི་འདྲེན་མཆོག་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་ས་གསུམ་ན་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བ།
十方一切诸佛，盛赞诸菩萨之中有大雄力者，即是我等最胜导师夏东宗喀巴 •善慧名称大士，弘范三地，无与伦比。
དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་དད་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དབུར་བཞག་ནས་དོན་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གཏམ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་བསྟོད་པར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གླེང་བར་བྱ་བའི་གཞིའོ། །
大士对于无等本师释迦佛，从清净理路，引发纯正信心，不由自主地合掌置顶，立足甚深义缘起之语，撰此《善说心要论》，随念佛恩，赞颂世尊。此即造论由来。
ཚུལ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་འདི་ལ་གསུམ། །བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན། བསྟན་བཅོས་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ། །
若问：“造论情形如何？”
此中分三：甲一、趣入论典之门——供赞；甲二、所趣论典本体；甲三、论典究竟之事。

[1] 法尊法师《缘起赞略释》中说：言善说者，略具四义，谓具法、具义、随顺涅槃非顺生死、顺断烦恼非增烦恼，名四辩才。如《宝积》说。言具法者，谓文句无过具八支德等。如《瑜伽论》及《庄严论》说；言具义者，谓非无义绮语等类，能引现法、后法利义，又能引发最胜生事、决定胜事，又能直接或复间接宣诠无我，引导所化趣三菩提；顺涅槃等，易解不述。

བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་བཤད་པ།
解说趣入论典之门——供赞

དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྱུར་ཕྱག་དང་མཐུན་པའི་མཆོད་བརྗོད་དང་། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚུལ་གྱིས་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

初者，分二：乙一、随顺译礼的供赞；乙二、以建立论身之理供赞。
初者，文曰：

ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། བླ་མ་དང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་སྟེ་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་གཏོགས་པས་འཇམ་དཔལ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་སྟེ། སྔོན་གྱི་སྲོལ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའོ། །ཚིག་དོན་གོ་སླ།

南无姑如曼殊廓喀耶

谓“敬礼尊重(上师)妙音(菩萨)”，本论属于论藏，故供赞妙吉祥，皆为随顺往昔例制。文义易解。

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་སྟོན།

乙二、以建立论身之理供赞：

གང་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་གསུང་བ་ཡི། །མཁྱེན་དང་སྟོན་པ་བླ་ན་མེད། །
རྒྱལ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །གཟིགས་ཤིང་འདོམས་པ་དེ་ལ་འདུད།།

颂曰：

由见、说何法　　智、说成无上
胜者见缘起　　　垂教我敬礼

དོན་ནི།སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་འདུད་ཅིང་ཕྱག་འཚལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།ཁྱོད་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་སྟོན་པ་པོ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྐྱབས་ཡང་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱབས་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་གཟིགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མངའ་བརྙེས་ཤིང་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་གཟུགས་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་སྣང་བར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དེ་ཉིད་འདོམས་པས་འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

义谓：佛世尊有法，有向您虔诚敬礼的充足理由，以您二利圆满，是超胜其他大师的真正救护处故。彼有法，是二利究竟圆满的救护处，以证得法身，彻见甚深缘起空性，并且为清净或不清净的无边化机，化现两种色身，开演其义，能救护生死怖畏故。

རྒྱུ་མཚན་དེས་སྟོན་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་རང་ཉིད་སྲིད་པའི་འཇིགས་པ་ལས་གྲོལ་ཞིང་གཞན་སྒྲོལ་བར་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་

མེད་པའི་ཕྱིར།
以其理由成立超胜其他大师者，大自在天等自己犹未解脱三有怖畏，并且无德无能救度他人故。

དེས་ན་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ནི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བའི་གོ་འཕང་ཡིན་པས་གང་གིས་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡང་དག་པ་གཟིགས་པ་དང་གསུང་བ་སྟེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ནི་མཁྱེན་པ་བླ་ན་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བསྔགས་པར་འོས་པ་ཡིན་ལ།
因此，诸位希求解脱者，欣慕之事，乃是解脱轮回之苦的果位。若谁观见成办彼事的清净方便，并加以宣说，于彼即应赞叹为“无上智者”、“无上导师”；

བདུད་བཞིའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ནི་གང་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉེན་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཟབ་མོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟིགས་ཤིང་དོན་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་ཐུགས་བརྗེ་བ་ཆེན་པོས་འདོམས་པར་མཛད་པས་ན་མཁྱེན་པ་དང་སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
战胜四魔的世尊如实观见甚深缘起义——能遮遣苦恼有情主因无明的方便，并以大悲心，向他人讲授此义，故成立为“智说成无上（无上智者 / 无上导师）”。

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་འབའ་ཞིག་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་མི་བསླུ་བའི་སྐྱབས་གནས་སུ་བསྒྲུབས་ཏེ་དོན་དེ་ལས་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྒོམ་ཚུལ་སྟོན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ།
本论主要所诠内容，亦是开示：证成唯有世尊才是希求解脱者的无欺救护处后，即由此义修习随念佛恩之理。

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ཀྱང་དོན་དེ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པས་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།
此颂亦由略示其义而建立论身。

བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དགོས་པ་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་ཞུགས་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པའོ།།
“所诠”已说。“现前目的”，谓正化机依于本论，以闻思修趣入佛经，证悟甚深缘起义。

ཉིང་དགོས་ནི། གདུལ་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་སྐུ་གསུམ་གྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའོ། །
“终极目的”，谓化机修持所悟的空性，配合福德资粮，断尽二障，证三身

位。
འབྲེལ་བ་ནི། ཉིང་དགོས་དགོས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་དགོས་པ་བརྗོད་བྱ་ལ་རག་ལས་པའོ། །
“系属”，谓“终极目的”，依赖“现前目的”；“ 现前目的”，依赖“所诠”内容。

འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།
解说所趣论典本体

གཉིས་པ་ལ་ལྔ། རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་མཚན། སངས་རྒྱས་བོ་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པ། དེ་ལས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་བོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །
甲二、所趣论典本体，分五：乙一、由说缘起之门赞叹的理由；乙二、证成唯有佛陀不欺诳希求解脱者；乙三、由此显示唯有佛教才是寻求解脱的津梁；乙四、依彼随念佛恩之理；乙五、结义。

རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་མཚན།
由说缘起之门赞叹的理由；

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། རྟེན་འབྲེལ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་རྒུད་པ་ཇི་སྙེད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་བཞིས་སྟོན།
初者，分三：丙一、开示缘起能斩断生死根本：
འཇིག་རྟེན་རྒུད་པ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཡི་རྩ་བ་མ་རིག་སྟེ།།
གང་ཞིག་མཐོང་བས་དེ་ལྡོག་པ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་གསུངས།།
颂曰：
世所有衰损　其根为无明
见何能还灭　是故说缘起
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་ཀ་ན་འཆིའི་རྒུད་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྡེ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག གང་ཞིག་མཐོང་བའམ་རྟོགས་པ་ལས་མ་རིག་པ་དེ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བའི་གཉེན་པོའི་གཙོ་བོ་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
义谓：所知有法，证悟缘起之慧，能斩断轮回根本，以尽所有世间生老病死衰损，它们一切的根本主因即是无明，并且由观见或证悟某法，将能遮遣无明，如是主要的对治法，即是甚深空性缘起。
དེ་ཡང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རང་ཅག་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བསམ་

པར་བྱ་སྟེ། འཁོར་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བའི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་ཤིང་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་འདི་ལས་ཐར་བར་ནུས་སམ་མི་ནུས། འདི་ལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་སྤོང་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་རྣམ་པར་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཆེར་མ་གདོན་པ་ལྟར་སྤོང་མི་ནུས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
若问：其理如何？
我等希求解脱者，当如是思惟："此等一切轮回，超越不了生老病死的自性，恒遭苦恼侵扰，那么，能否从中脱离呢？此中有无其因？若有，又该如何断除呢？"当如是审察，以见非如拔刺般能断苦体故。
དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་རྒྱུ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྒྱུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྲུབ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་སོགས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ཅིང་དབང་ཕྱུག་སོགས་ནི་རྟག་པ་ཡིན་པས་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
若如是观察，无因而生、不顺因生，不合理者，以正理自在法称所著《释量论》中说："诸法暂时生，是由观待故。"此等之理成立非无因而生；大种与大种所生等，成立不了因果系属，并且大自在等是恒常，远离有作用的能力，是故遮遣从不顺因生故。
འདི་དག་གི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག འོ་ན་རྒྱུ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའོ། །
此等正理，当详细地从法称论师论著中了知！
那么！其因云何？所谓惑业。
རྒྱུ་དེས་རང་ཅག་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས་འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མིང་དང་གཟུགས། ཞེས་པ་ནས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་པ་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་ནི་འདིར་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ན་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
问：彼因如何令我等漂泊生死？
当为解说：如世尊于《稻秆经》经中说："此有故彼有，此生故彼生，所谓：无明缘行；行缘识；识缘名色；……，如是唯生纯极大苦聚。"增益内外诸法自相成立之心，是此处所生明慧的相违不顺品，称为"无明"。
དེ་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་རློམ་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སོ། །དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

དང་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་གོ །

其复有昧于补特伽罗我与法我的两种无明。彼依真如愚与业果愚之力，积集福业、非福业及不动业。

དེས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བག་ཆགས་བསྔོས་ཏེ་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་སྟེ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལེན་པ་ལ་ནུས་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ལ་སྲིད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་།

彼业熏染习气于识，习气复由爱取滋润，令具足能力再次受取后有，称之谓“有”。

དེས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་མིང་གཟུགས་སྐྱེ་མཆེད་རེག་པ་ཚོར་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་བོ། །ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མར་གནས་འགྱུར་བ་ནི་རྒ་བ་དང་ཕུང་པོ་རིགས་མཐུན་དོར་བ་ནི་ཤི་བའོ། །

彼“有”令识结生相续，依次成办名色、六处、触、受。结生相续，谓生；其后刹那刹那变异，谓老；舍弃同类蕴，谓死。

དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པས་འཁོར་བར་བརྒྱུད་མར་སྐྱེ་བ་ནླངས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མནར་བའི་ཚུལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསམ་པར་བྱའོ། །དབྱེ་བསྡུ་དང་ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

当细思惟：以如是十二缘起次第，于轮回之中，生生相续，头出头没，无时暂歇，众苦逼恼之理。支分差别，支分略摄，以及几世圆满等，当详细地从至尊上师父子善说中了知。

འོ་ན་མ་རིག་པས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ལྟར་གསོག་པ་ཅིས་འགྲུབ་ཅེ་ན།

问：那么！无明如是积集能引之业，以何证成呢？

སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་དང་པོར་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་བདག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་ཆགས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནས་མིག་རྣ་སོགས་ལ་ང་ཡིའོ་སྙམ་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་བསྐྱེད་ཅིང་དེའི་མཐུས་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཆགས་པར་བྱེད།

诸有情最初由俱生我执萨迦耶见，执我而贪恋于我，然后，于眼耳等，妄计“我所”，执为谛实，生起我所执萨迦耶见，由此之力，贪着成办我之安乐。

དེ་ནས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལ་གཞན་དུ་རིས་སུ་བཅད་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པས་རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་སྲུང་བར་རློམ་པས་སྲོག་གཅོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །

其后，于异心续，判定为他，执着自相成立，故而贪着自方、嗔恚他派，由贪嗔发动，自诩守护自己的安乐，不惜造集杀生、偷盗等业。

དེ་སྐད་དུ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་།། བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟོ་ཆུན་འཕྲེན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི།། འགྲོ་ལ་ཞེས་དང་། །
此文亦如具德月称说：“最初说我而执我，次言我所则著法，如水车转无自在。”
རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས།
གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ང་ཞེས་རྟག་ཏུ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །
ཞེས་སོགས་དང་། བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
正理自在说：“若谁见于我，即常爱此我，爱故耽安乐，耽之不见过，见德愈耽恋，即取为我所，是故若著我，彼即漂轮回。”“有我故知他，执自嗔他分，与此而相系，生一切过失。”
བདེན་འཛིན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་ནི། ས་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མི་རྟོགས་ཤིང་ལོག་པར་ཤེས་ཏེ་མི་ཤེས་པ་ནི་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་དང་།
实执是十二支的初支无明。《稻杆经》明白地说：“不了真性，颠倒无知，名为无明。”
མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
怙主龙树亦清楚而说：“诸法因缘生，分别为真实，佛说即无明，彼生十二支。”
གལ་ཏེ་འཁོར་བ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པ་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་མོད། འཁོར་བ་དེ་ཉིད་རྒྱུན་ཆད་པར་བྱེད་དུ་རུང་བར་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་འགྲུབ་སྟེ། གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུའི་རིགས་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དམིགས་པ་དེ་ནི་རྒྱུན་ཆད་དུ་རུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གྲང་རེག་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ཆད་པ་མཐོང་བ་བཞིན། འཁོར་བའི་ཡང་རྒྱུའི་རིགས་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་སོ། །
若问：虽已善成立，轮回以惑业为因，然以何证成可以截断生死之流？
彼极易成立者，以由如此之因可成，此因谓：“若于自因类，可得大力能妨害，则彼周遍可被截断续流，喻如于寒触，见大力能妨害，故见截断寒果——寒毛竖立的续流，轮回之因类亦是有大力能妨害可得。”
འདིའི་ཁྱབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ།
此中周遍，由现量成立。

ཁོ་ན་རེ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡོད་དེ། གང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དེ་ལ་དེའི་རིགས་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཞིན། ཆོས་བདེན་པར་འཛིན་པ་འདི་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་නོ། །ཞེས་སོ།།

他谓："宗法不成。"

有成立之因者，谓彼颠倒趣入诸法实相. 周遍有大力能妨害彼之种类，喻如执着有烟山上无火的增益，此执法谛实亦是颠倒趣入诸法实相。

བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མཐོང་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་གནོད་པར་ཅིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། དེ་ནི་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལས་གྲུབ་སྟེ། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

问：由见能妨害无明实执，以何成立妨害苦因呢？

此由决定彼二者为因果关系之量成立，前文已说。

འོ་ན་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

问：那么！无明实执的大力正对治是什么？

彼即是通达甚深空性缘起之慧，以是从与无明执持方式正相违之门，如实观见诸法实相之心故。

འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མ་རིག་པ་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལས་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པ་ན་དེའི་ཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱེད་ཅིང་། རྗེས་དཔག་དེའི་རྒྱུན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་གྱི་དཔལ་གཞོམ་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེན་འཛིན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་། མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ནི་དང་པོ་ནས་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པའི་གྲོགས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་དུས་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱས་པས་མཐར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །

依此，能遮遣无明之理者：首先若从缘起之因，生起通达色无自性的比量，就能截断其违品增益；再由串修彼比量的续流，渐次折伏现行实执的锋芒；次由现见无自性之义，根本位时，以斩断二现戏论的方式，减损实执的能力；后由串修已见，断除实执及种子，无余尽断烦恼障；诸大乘种性者，最初由无边资粮助伴所摄，以无边正理门抉择，复经长期串习，最终亦能尽断所知

障。
འདི་ནི་འཕགས་པ་ལྷས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི། །མཐོང་ན་གཏི་མུག་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
如圣天菩萨说："若见缘起，不生愚痴。"
ཀླུའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས། མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་ནི། །ཤེས་པས་དེ་ཉིད་སྒོམ་པས་སོ། །ཞེས་སོགས་ལུགས་ལྡོག་གི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་།
龙树菩萨说："心智修真如，无明终破灭。"如是等语以还灭之理广为开示清净缘起。
འཕགས་པ་ལྷས། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
圣天菩萨说："寂灭不二门。""见境无我，破灭有种。"
མགོན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས།། ཞེས་དང་།
寂天怙主说："此等诸支分，能仁为慧说。"
ཀླུའི་ཞབས་ཀྱིས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་བ་མེད་པར་གསུངས།། དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐེག་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་སྙིང་པོར་བསྒྲུབས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།། སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །
龙树菩萨说："不证悟无相，汝说无解脱；故汝于大乘，说彼悉完备。"此等成立通达无自性之见是大小二乘道的心要。当从如是文中了知此义。亦可广示。

གཉིས་པ་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོ་བསྟན་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཚེ་བློ་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་སྟོན།
丙二、开示缘起乃圣教心要：
དེ་ཚེ་བློ་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ།།
ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་གནད་ཉིད་དུ། །ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་འགྱུར།།
颂曰：
尔时具慧者　如何不了知
尊圣教心要　即诸缘起道
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོའི་གནད་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་བར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ཡིན་

ཞིང་དེ་ཉིད་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་ལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྙེས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར།

义谓：所知有法，诸具慧者如何不洞悉此缘起甚深道即是世尊您圣教的心要？应当洞悉，以尔时了知轮回根本是无明，并且遮遣无明的主要方便即是缘起，依此证得解脱与一切智法身故。

དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བཀའ་བསྩལ་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དངོས་སམ་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་མོ་ཉིད་གདུལ་བྱས་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་འདི་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ལམ་མཆོག་ཏུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སོ།།

我等大师无等释迦王开演无边法蕴，彼等一切皆是直接或间接令所化证悟甚深真如缘起的方便，以彼等佛经所为目的，即是立诸众生于解脱、一切智位，而欲成办此义，如已成立此缘起见是无与伦比的胜道故。

དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ནི་ལེགས་པར་གསུང་བ་སྟེ། མངོན་སུམ་དུའམ་བརྒྱུད་པས་དེ་ཁོ་ན་མངོན་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གང་གསུངས་པའོ། །

亦如大车莲花戒论师说：“世尊所有一切言教皆是善说，或有现前显示真实，或有间接趣向真实。”

དེའི་ཚུལ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བདག་མེད་པ་དང་མི་གཙང་བ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་བཀའ་བསྩལ་པ་དེ་དག་ཀྱང་ལམ་འདི་ལ་བཀྲི་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པ་ལས། ནོར་བུ་མཁན་གྱིས་བཀྲུ་བ་གསུམ་དང་ཕྱི་བ་གསུམ་གྱིས་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་དཔེས་དོན་འདི་ཉིད་གསལ་བར་བཀའ་བསྩལ་ཞིང་།

其理如是：所说修习无常、苦、无我、不净等理，彼等皆为引入此道而说，如是亦如世尊于《陀罗尼自在王请问经》中，以珠宝师三洗、三拭净治摩尼宝为喻，清楚宣说此义；

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། མི་རྟག་སྟོང་བ་སྡུག་བསྔལ་ཞེས། །བྱ་བ་གསུམ་པོས་སེམས་སྦྱོང་བྱེད། །མཆོག་ཏུ་སེམས་ནི་སྦྱོང་བྱེད་པའི། །ཆོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

怙主龙树也说：“无常苦及空，三者能净心；最胜净心法，即是无自性。”

དེ་བཞིན་དུ་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་མེད་ལ། གཟུང་

འཛིན་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལྟར་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ལས་བརྩམས་པ་རྣམས་ཀྱང་མཐར་འདི་ལ་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།

同样，如二部实事师所说，无补特伽罗我、有能取所取二者；依唯识宗，立足二空之识谛实成立，所建立者，最终皆是为引入此道而说。

རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བརྡ་སྤྲོད་པ་དག་ཇི་ལྟ་བུར། །ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་ཀློག་འཇུག་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །ཇི་ཙམ་བཟོད་པའི་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བ་གོ་བ་གོང་མ་གོང་མའི་ལྟ་བ་གོ་བའི་ལམ་སྟེགས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

如《宝鬘论》中说："犹如诸教师，先令读字母，如是佛对机，说其堪忍法。"此等所说之义，皆如至尊一切智所说般而作诠释故；至尊僧海也说，解悟下下宗派之见是解悟上上宗见的阶梯，确是大善说故。

ཡང་གལ་ཏེ་དེ་དག་བདེན་དུ་ཆུག་མོད། མདོ་ལས། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཕུང་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་ཆོས་འདིའི་འགལ་ཟླ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན།

又若问："纵然彼等皆是真实，而经中说补特伽罗实有、五蕴谛实成立，是否违背此法？如何引释？"

སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་གདུལ་བྱ་ཡུན་རིང་པོར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་གོམས་པས་ཟབ་མོ་རེ་ཞིག་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་ལ་ཐོག་མར་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་བསལ་ནས་དེ་དག་གི་དོན་ཆེན་པོ་འདྲེན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཕྱི་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་རིག་ནས་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱང་སྤོང་བར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་འབྱུང་གི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

无过者，由于所化弟子长期串习外道见，暂且不堪作为开示深法之器，对此等化机，最初若开示那般道理，祛除外道之宗后，将会引发他们的大利益；后来，善知经典之义，亦会断补特伽罗实有等，因此，如是宣说，唯生功德，不起过失故！

ཚུལ་འདི་ཡང་རྒྱས་པར་ནི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་གསལ་བས་དེར་བལྟའོ།།

此理在至尊一切智的嘉言善说——《入中论善显密意疏》中亦甚详细、明白，望阅读之！

རིམ་པ་འདི་ལྟར་དུ་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་ལ་དགོངས་ནས། འཕགས་པ་ལྷས། གང་ཞིག་གང་གང་ལ་དགའ་བ། །དེ་ཡིས་དེ་དེ་ཐོག་མར་བལྟ། །ཉམས་པ་གྱུར་པ་དམ་ཆོས་ཀྱི།།སྣོད་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

虑及如是次第引导之理，圣天菩萨说："随彼何所喜，先应观彼法，倘若已失

坏谓不信，都非正法器。”

དེ་ལྟར་ན་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ལུང་གི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་བ་ཉིད་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལེགས་པར་འགྲུབ་བོ། །

如是，则善为成立：“开示缘起诸经是教正法心要；修习缘起空性，是证正法心要。”

གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ཉིད་བསྟོད་པའི་སྒོ་མཆོག་ཏུ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་ལ། །ཞེས་སོགས་རྐང་བ་བཞིས་སྟོན།

丙三、显示由说缘起之门赞叹是最胜赞叹门：

དེ་ལྟ་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་ལ། །བསྟོད་པའི་སྒོར་ནི་སུ་ཞིག་གིས།།
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གསུངས་པ་ལས། །ངོ་མཚར་གྱུར་པ་ཅི་ཞིག་རྙེད།།

颂曰：

如是于依怙　稀有称赞门
除说缘起外　谁能得余者

དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མགོན་པོ་ཁྱོད་ལ་བསྟོད་པའི་སྒོ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་བསྟོད་པ་པོ་སུ་ཞིག་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟོད་པར་བྱེད་པ་འདི་ལས་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པ་དང་ཁྱད་དུ་བྱུང་བ་ཅི་ཞིག་རྙེད་དེ་མི་རྙེད་པར་ཐལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་འདི་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་ལགས་ན་སྟེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

义谓：所知有法，称赞依怙您的众多门中，除此立足观见、宣说缘起而赞叹之外，赞叹者谁还能获得更为稀有殊胜的赞叹门呢？应未获得，以如是已成立此缘起理是教证二种正法的心要故。

དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་མཐའ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི་བསྟོད་པ་དམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐུ་མཚན་དཔེ་དང་ལྡན་པ་དང་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སོགས་མཐའ་བས་བསྟོད་པ་ཡང་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་བསྟོད་ཡུལ་སངས་རྒྱས་དེ་ཉིད་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱབས་ཡང་དག་ཏུ་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

彼亦当如是了知，从具有四禅、四无色定、神变神通等门赞叹世尊，并非殊胜赞叹，以彼等功德共外道故。由身具三十二相八十种好、三十七菩提分等赞叹亦非最胜，以仅此功德不能决定赞叹境佛即是希求解脱者的真正救护故。

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་འདི་ཉིད་མཁྱེན་པ་དང་གསུངས་པ་

སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ནི་བསྟོད་པའི་སྒོ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།ཚུལ་འདི་ནི་རང་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་སྟོན་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འཕགས་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གོ་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡང་ཚུལ་འདི་གསལ་བར་བྱ་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

由知说真如缘起理等赞叹，是无上赞叹门，以此理是本师世尊超胜其他大师的无上圣法故；由证悟缘起空性，即能了悟世尊究竟意趣故；能仁应化世间的主要所为大事因缘，亦是为了开显此理故。

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་རང་གི་སྟོན་པ་སྨྲ་བ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འཕགས་ཆོས་བླ་ན་མེད་པར་གཟིགས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་མང་པོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

初因成立者，以《辨了义不了义善说藏论》中说："说性空义，即缘起义。龙树论师见此较佛余说最为殊胜，是无上圣法。故诸论中多就宣说缘起门中称赞世尊。"

གཉིས་པ་ཡང་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། དངོས་པོ་གཅིག་གི་བསམས་བྱས་ན། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྒོམ་འགྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་ཆོས་མང་པོ། །ཇི་སྙེད་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམས། ། ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན། །མི་གང་དོན་ལ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །གནས་འདི་ལ་ནི་བསླབ་བྱས་ན། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྙེད་མི་དཀའ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཤིང་།དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པ་དེ་དག་གི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་གདུལ་བྱས་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

次因成立者，以经说："若思惟一法，则修一切法。诸佛所宣说，尽其众多法，谓诸法无我。若人达此义，学习此处已，不难得佛法。"其中是说，诸佛所说尽其所有之法，皆由证悟缘起空性而证悟彼等一切之义；其理由亦在于佛说法主要目的是令所化证悟缘起空性故。

གསུམ་པ་ཡང་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཅན་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དང་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གསལ་བར་མཛད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་ལས། སྟོང་བ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འཁྱམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང་། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཛུད་པར་མཛད། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

第三因成立者，佛应化世间的主要目的，是为了救度有情，并且必须以无边

方便、正理门，为诸化机，唯开显此甚深空性理故。如是亦如《圣者护国菩萨请问经》中说：“空性寂静无生理，众生不知故漂泊，多百方便及正理，怀悲令彼等趣入。”

རྒྱུ་མཚན་འདི་དག་ལ་དགོངས་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་རིགས་པའི་ཚོགས་རྣམས་དང་བསྟོད་ཚོགས་སོགས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པར་མཛད་ཅིང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་མཛད་དོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

当知：念及此等理由，怙主龙树亦于正理聚论、赞聚等论中，唯通过说缘起之门作赞；至尊一切智亦唯如是而作。

སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པ།

证成唯有佛陀不欺诳希求解脱者：

གཉིས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉག་གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བའི་སྐྱེས་བུར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་གི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ། དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཉིད་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པའོ།།

乙二、开示唯佛是于希求解脱者的不欺士夫，分二：丙一、证成世尊教正法无过；丙二、从中证成，佛不欺希求解脱者。

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོང་བ་ཉིད་སྟོན་པའི་བཀའ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ། དཔེ་དེས་བཀའ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའོ། །

初者，分二：丁一、证成宣说空性诸经无过；丁二、以彼喻亦成立诸余经亦无过。

དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཚུལ། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དང་། སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པས་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ལྟ་བ་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །

初者，分三：戊一、说自性空为缘起义之理；戊二、于如是不许，显示妨害；戊三、由说空为缘起义，断除增益、损减见之理。

དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།

初者，分二：己一、略示；己二、详说。

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཚུལ་དངོས་ནི། གང་གང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ། །ཞེས་སོགས་རྐང་བ་བཞིས་སྟོན།

初者，分三：庚一、正说空为缘起义之理：

གང་གང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ། །དེ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས།།
གསུངས་པ་འདི་ལས་ཡ་མཚན་པའི། །ལེགས་འདོམས་ཚུལ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད།།

颂曰：

由彼彼依缘　　说彼彼性空
离此更何有　　希有善教诲

དོན་ནི། ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་དང་གང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་ཆེས་ཡ་མཚན་པའི་ལེགས་འདོམས་ཚུལ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། གསུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའོ་ཞེས་ངེས་ནས་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་ཐར་བའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

义谓：所知有法，佛世尊您说：“若内外诸法，依赖因缘，则彼等自性成立空。”还有较此说更为稀有的善妙教诲呢？决定无者，以依彼说，诸化机定知：“实执之心乃颠倒趣入境。”从而能步入离二边中道，证得解脱之位故。

འོ་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཀའ་བསྩལ་ཅེ་ན།

问：“那么！佛世尊如何宣说此理呢？”

བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མ་དྲོས་པས་ཞུས་པ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་བར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ།།

当为解说：以《无热恼请问经》云：“若从缘生即无生，于彼非有生自性，若法仗缘说彼空，若了知空不放逸。”

དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའོ།། རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ངེས་པས་ནི་རྟག་ལྟ་སེལ་ཞིང་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པར་འགྱུར་ལ། གཏན་ཚིགས་ངེས་པས་ཆད་ལྟ་སེལ་ཞིང་ལས་འབྲས་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །

彼复如是当知：“自性不生”是所立；“从缘生”是因。由决定所立，祛除常边，并获得无自性的定解；由决定因，祛除断边，并获得业果等名言建立的定解。

དེ་ལྟར་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས། །རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ།།དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།། ཅེས་སོ། །

如是亦如具德月称说：“由说诸法依缘生，非诸分别能观察，是故以此缘起理，能破一切恶见网。”

དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་དག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་ན་བདེན་འཛིན་འདི་ཉིད་བཀག་པས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དེ་དག་ཀུང་སྐྱེ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་

བུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན། ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
彼复如是者，以说："常断等边执恶见，从执自性成立中生起，故由破此实执，亦不能生起彼等边执见故，如无薪不起火。"
དེ་ཉིད་ཀྱིས། རྟོག་རྣམས་དངོས་པོ་ཡོད་ན་འབྱུང་བ་སྟེ། །དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་མེད་པར་ཡོངས་དཔྱད་ཟིན། །དངོས་པོ་མེད་པར་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ། །བུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་མིན་དེ་བཞིན། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདི་དག་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མང་བས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །
彼论复说："有性乃生诸分别，已观自性咸非有，无性彼等即不生，譬如无薪则无火。"立足此等，犹要解说众多内容，然恐文字过多而不书。

གཉིས་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་འཆིང་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་ནི། གང་དུ་བཟུང་བས་བྱིས་པ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཞི་གསུངས།
庚二、开示以缘起理由证成自性成立或不成立见，致成束缚或解脱之因：
གང་དུ་བཟུང་བའི་བྱིས་པ་རྣམས། །མཐར་འཛིན་འཆིང་བ་བརྟན་བྱེད་པ།།
དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྤྲོས་པ་ཡི། །དྲ་བ་མ་ལུས་གཅོད་པའི་སྒོ།།
颂曰：
愚者执何法　坚固边执缚
智善彼即是　戏网尽断门
དོན་ནི། ཆོས་ཅན། གང་དངོས་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཟུང་བས་དངོས་སྨྲ་བ་སོགས་བྱིས་པ་རྣམས་མཐར་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ་གཅོད་པའི་སྒོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་དག་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན་མེད་པར་འགྱུར་བས་བྱ་བྱེད་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་བཟུང་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བྱ་བྱེད་ཁས་བླངས་ཕྱིན་ཆད་དེ་རྣམས་ཡོད་དགོས། ཡོད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་དགོས་པས་སོ་ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་ཞིང་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པས་བརྟན་པར་བྱེད་ལ།
义谓：所知有法，实事师等愚夫妄执缘起是事物谛实成立的能立因，导致边执见的束缚更加坚固，然即彼缘起，于诸智者——中观师而言，却成为无余尽断烦恼分别网之门，因为诸实事师妄执此等内外事物，若无自相，则毕竟无，不可安立任何作用，故说："只要承许缘起作用，就必须有它们；若有，就必须自相有。"以缘起为理由，承许谛实成立，反而令常断边执之心，有着能立之因，导致更为坚固。

དབུ་མ་པས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་དམ་འཆའ་བས་རིམ་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་རྣམ་པར་གཞོམ་པར་བྱེད་ཅིང་དེས་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་དག་ཀྱང་རྩ་བ་མེད་པའི་ཡལ་ག་བཞིན་སྐྱེ་བ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

中观师以缘起为理由，立宗无自性，故而渐次摧毁遍计、俱生实执，由彼截断生起诸余烦恼续流，犹如无根之枝故。

རྒྱལ་བ་གཉིས་པས། སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ནི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་བཟུང་བ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འཛིན་པས་འཆིང་བར་འགྱུར་ལ། མཁས་པ་དག་ལ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་ཡོད་པ་འགོག་ཅིང་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ངེས་ཤེས་དྲངས་ཏེ། མཐར་འཛིན་གྱི་དྲ་བའི་འཆིང་བ་གཅོད་པས་ན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་འགྲུབ་པ་འདི་ནི་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

第二法王说："诸余有情许因缘生，依此反执实有自性，故成系缚。余诸智者依彼因缘破有自性，于无自性，引生定解，断边见缚。故缘起因成立无性，是最希有善权方便。"

གསུམ་པ་རྒྱུ་མཚན་དེས་སྟོན་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། བསྟན་འདི་གཞན་དུ་མ་མཐོང་བས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

庚三、以彼理由，成立超胜其他大师：

བསྟན་འདི་གཞན་དུ་མ་མཐོང་བས། །སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་ཁྱོད་ཉིད་དེ།།
ཝ་སྐྱེས་ལ་ནི་སེང་གེ་བཞིན། །མུ་སྟེགས་ཅན་ལའང་གཅམ་བུའི་ཚིག །
ཨེ་མའོ་སྟོན་པ་ཨེ་མའོ་སྐྱབས། །ཨེ་མའོ་སྨྲ་མཆོག་ཨེ་མའོ་མགོན།།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལེགས་གསུང་བའི། །སྟོན་པ་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ།།

颂曰：

此教于余未能见　故唯称尊为大师
外道窃名为饰赞　如于野干呼狮子
希有大师希有依　希有胜说希有怙
极善宣说缘起教　于彼大师我敬礼[2]

སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོའུ་ཏ་མ་ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་པུ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་སྟེ། །རྟེན་འབྱུང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐར་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཁྱོད་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་མུ་སྟེགས་ཅན་དག་གིས་བཤད་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

---

[2] 若译为五字为：此教余未见，唯尊名大师；外道亦饰赞，如于狐唤狮。稀有大师依，稀有胜说怙，极善说缘起，我敬礼大师。

义谓：成立“大师”之称，唯有乔达摩您一位，以此般教示唯缘起真如能断边执戏论之理，唯除您之外，不见其他外道人讲说故。

ཅི་དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ་དང་གཟེགས་ཟན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཞེས་གྲགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་གཽ་ཏ་མ་འབའ་ཞིག་ལ་སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན།

问：“迦毗罗仙人、食屑大仙等，他们不是也被称为‘大师’吗？何故唯称乔达摩为‘大师’呢？”

དོན་འདི་དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སེང་གེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་གཡུ་རལ་དང་སྡེར་མོ་དང་མཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྩལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྲོག་ཆགས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྐྱེ་བོ་ལ་ལ་དག་ཝ་སྐྱེས་ལ་ནི་སེངྒེའི་སྒྲས་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡང་སྲིད་པ་ཉིད་དོ།།

当以喻说明此义如下：所谓“狮子”之名，虽是指有着绿鬃、利爪、獠牙等技能圆满的动物，然亦容有些人呼野干为“狮子”之名。

དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་རང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་བླུན་པོ་ལ་ལ་དག བྱིས་པ་བཟོལ་ཐབས་སྨྲ་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་མུ་སྟེགས་པ་དག་ལའང་སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ངག་མ་ཡིན་པས་གཙམ་བུའི་ཚིག་ཁོ་ནའོ།།

同样，所谓“大师”之名，虽指向自所化弟子，开示无倒解脱道者，然亦有些愚夫把等似幼儿信口雌黄的外道人，称为“大师”，并非真实语，纯是阿谀之词。

དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཟིགས་ནས་གཞན་དག་ཀྱང་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པས་ན་སྟོན་པ་དང་། རྒྱུ་དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱབས་དང་། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བཞུགས་པས་ན་མགོན་དང་། མཐའ་བྲལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་རིགས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མས་འདོམས་པས་ན་སྨྲ་མཆོག་སྟེ། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ནས་སྨྲ་བ་ངན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། །

是故，世尊如实观见缘起——诸法真如，亦为引导他人趣入彼道，开演妙法，故为“大师”；以彼因能救护诸位化机出离生死怖畏，故为“依”；安住为众生的善知识，故为“怙”；以百千众多正理教导离边缘起之义，故为“胜说”。诸外道师，则非大师、非依、非怙、恶说。

ཨེ་མའོ་ཞེས་པ་ནི་ངོ་མཚར་བའི་ཚིག་གོ །

“希有”，希奇惊叹之词。

རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འབའ་ཞིག་སྨྲ་བ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་གྲུབ་སྟེ། མུ་སྟེགས་པ་དག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་དང་།

རྒྱུ་གཅིག་པུ་སོགས་སུ་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་འདི་གསལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གསལ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་འདི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་གང་གིས་ཀྱང་དགག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

由宣说缘起，成立唯世尊超胜其余说者，以诸外道妄说诸法无因、不顺因、唯一因等，一切邪说，皆由此鲜明的缘起理遮遣故；由说缘起，能如实显明诸法自性故；以任何事势正理皆不能破此缘起之理故。

རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་དེས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་བ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས་པ་སྟེ་འདོམས་པར་མཛད་པ་པོ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་སྟེ། སྟོན་པ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་བརྟགས་ཏེ་བླང་དོར་བྱེད་ཚུལ་འདི་ནི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སྲོལ་བླ་ན་མེད་པའོ།།

以其正确理由，故说："敬礼如实宣说、教示清净缘起理的开演者——佛世尊！"以正理观择真伪大师的差别，并作取舍之理，是大智者的无上风范。

དོན་འདི་དང་མཐུན་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་མཛད་པ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པ་ཉིད་དང་རྒྱུ་གཅིག་པུ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་དང་། རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀས་བྱས་པ་ཉིད་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་དག་བཀག་པས་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་གསུངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།

随顺此义，具德月称也说："是故，于此，若世尊无比明晰地宣说，诸法生起，观待因缘，则将灭除诸法无因、一因、不顺因生，以及自他俱作。由破彼等，则如世俗如何安住般，宣说世俗诸法的体性。"

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉག་གཅིག་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས་པ་ཉིད་དུ་གཟིགས་ཤིང་ཕ་རོལ་པོའི་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་བྱིས་པ་བཛོལ་ཐབས་སྨྲ་བ་དང་འདྲ་བར་ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས་སློབ་དཔོན་ཤིན་ཏུ་དང་བ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པས་སླར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་པ་ནི་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་ཏེ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་པའོ། །

"由于洞达如其所说之缘起，观见唯如来宣说无倒之义，了达一切外道说者皆似愚童信口雌黄，阿舍黎龙树具极净信，还复盛赞世尊，称叹'诸说中第一'[3]。"此等文出自《显明句论》，所说内容一致。

[3] 如《中观・观因缘品》中说："不生亦不灭，不常亦不断，不一亦不异，不来亦不出。能说是因缘，善灭诸戏论，我稽首

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་གསུངས་ཚུལ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་རྟེན་འབྱུང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པར་གསུངས་ཚུལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པར་མ་ཟད་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་ལྟ་བ་ལ་མི་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པའོ། །

己二、详说，分四：庚一、显示自性空现为缘起义是世尊究竟自宗；庚二、世尊宣说诸法自性空之理；庚三、宣说虽自性空，然缘起合理；庚四、不仅自性空中因果建立合理，而且说由缘起不依边见，赞其最胜。

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟེན་འབྱུང་མ་མཐོང་བ་དང་མཐོང་བ་ཡང་དེའི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རང་ལུགས་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་དངོས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བའི་ཚད་བསྟན་པའོ།།

初者，分三：辛一、显示不见缘起，或虽见却不知其义为无自性者未达世尊自宗；辛二、正明自性空现为缘起义是世尊究竟自宗；辛三、显示自性空现为缘起义之量。

དང་པོ་ནི། ཕན་མཛད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

初者，

ཕན་མཛད་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ལ། །སྨན་པའི་སླད་དུ་བཀའ་སྩལ་པ།།
བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་སྟོང་བ་ཉིད། །ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བླ་མེད་པ།།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། །འགལ་བ་དང་ནི་མ་གྲུབ་པར།།
མཐོང་བ་འདི་ཡིས་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས། །ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ནུས།།

颂曰：

恒作饶益者　为益众生故
说教藏空性　无比决定因
谓缘起道理　见相违、不成
于此尊教法　如何能了知

དོན་ནི། ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་ཕན་པར་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་པའི་འཁྲོག་དགོན་པར་ཉམ་ཐག་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་སྨན་པ་མཆོག་ཐར་བ་བླ་ན་མེད་པའི་གོ་འཕང་ལ་དགོད་པའི་སླད་དུ་བཀའ་བསྩལ་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི

礼佛，诸说中第一。”

སྙིང་པོ་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་གཏན་ཚིགས་བླ་མེད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་འདི་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་དང་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་སོགས་དབུ་མའི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ས་འདི་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་རང་བཞིན་མེད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

义谓：所知有法，一向恒作利他的佛世尊您，为了安置生死旷野的苦恼众生，于最胜饶益——无上解脱之位，开演出教证正法心要甚深空性。能决定空性的无比理由——因，唯此诸法缘起之理者，以金刚屑、七相正理等中观宗所出一切正理的终极源头亦唯此而已故；由决定诸法依各自假立处而假立，则容易决定无彼自性故。

གང་དག་གཏན་ཚིགས་བཟང་པོ་འདི་ལ་འགལ་བར་འདོད་པ་རང་གི་སྡེ་བ་གཞན་དག་དང་། མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་གཞན་སྡེ་འདི་ཡིས་ཇི་ལྟར་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ནུས་ཏེ་མི་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གཏན་ཚིགས་འདི་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

自部余宗承许此妙因为相违因，他部外道许因不成立，如何才能了知世尊您宗的这种深义？不能了知者，以游离于能令了知深义的上首因素——此种正因故。

འགལ་རྟགས་སུ་འདོད་པ་ནི་སེམས་ཙམ་མན་ཆད་ཀྱི་རང་སྡེ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། རྟེན་འབྲེལ་དེ་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱང་འགལ་རྟགས་སུ་བཞེད་དོ། །

许为相违因者，虽是唯识以下的自部师，但于以彼缘起成立诸行无自性上，诸自续师亦许为相违因。

ཡན་ལག་གི་དོན་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། གཞན་དག་ན་རེ། ཇི་ལྟར་ན་ཀླུའི་ཞལ་སྔ་ནས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་མང་པོ་བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་འདི་འབའ་ཞིག་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་ཞེས་དོགས་ན།

当剖析支分之义：

若他人疑谓：“龙树菩萨等说极其众多破四边生等因，为何彼等一切的扼要皆唯追根溯源至缘起理呢？”

བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་གཉིས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་ཐུག་ཚུལ་དངོས་སོ། །

当作解说，此中分二：壬一、认识缘起之义；壬二、正说成立真如的其它一

切因扼要，源自此因之理。

དང་པོ་ནི། མུ་སྟེགས་བྱེད་དག་གིས་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། གང་ཟག་དང་ཆོས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་མི་འདོད་པར་དེ་གཉིས་བདེན་པར་འདོད་པའི་གཞན་སྡེ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བའི་གཡང་དུ་ལྷུང་ལ་ཞེས་དང་། ཟླ་བས་ཀྱང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། མུ་སྟེགས་ཅན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པས་སོ། །

初者，诸外道不许缘起之理者，以《辨了义不了义善说藏论》中说："他宗不许人、法是缘生缘起，而许彼二是实有者，堕常、断见险恶之处。"月称论师亦于《六十正理论释》中说："外道说非缘起。"并且以正理亦能成立故。

རང་གི་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་པར་མཚུངས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཚུལ་ལ་ནི་དབྱེ་བར་བྱ་བ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འདོད་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་པ་རྣམས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་མི་འདོད་དོ།།

自部诸师虽都同许缘起，但承许情形却有差异：一切有部、经部、唯识宗诸师承许诸有为法皆依因缘而生是缘起义，而不许诸无为法依因缘而生。

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་དང་ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འདོད་པས། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཆར་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཁས་ལེན་ནོ། །

追随清辨论师、静命论师等所创之宗的诸自续师，不仅承许依因缘而生，而且亦承许待自支分而成立是缘起义，故许有为、无为二者俱是缘起。

འདི་དག་གི་ཤེས་བྱེད་རྒྱས་པར་ནི་གཞན་ལས་བཙལ་བར་བྱའོ། །

此等理由，当从它处详细了知。

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་འདོད་མོད་ཀྱི། རང་གི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འདོད་པའོ།།

中观应成师虽承许依因缘而生、待自支分成立的缘起，然其不共自宗，谓唯依缘假立是缘起义。

དེ་ཡང་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་རྣམ་པ་ལྔར་དཔྱད་པ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་སྦྲང་རྩི་དང་ཆུ་དང་འོ་མ་འཛིན་པ་དང་འཆུ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་རུང་བར་འགྱུར་བ་འདི་ཅི་ངོ་མི་མཚར་བ་ཞིག་གམ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

彼亦如月称论师《四百论释》说："瓶等诸法，从自因生，为一为异，五相观察，虽皆非有，然依缘假立，而能盛取蜜及水乳，作用皆成，宁非希有？"
བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས། ཀུན་ཀྱང་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་ནས། །སླར་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར། །
依缘假立之理者，圣天菩萨说："一切成支分，复成为有分。"
ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བུམ་པ་དེ། ཀྱོ་མོ་སོགས་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། བུམ་པ་ཞེས་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀྱོ་མོ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་སྦྱར་བ་དང་། གཞན་ཡང་དབང་པོ་དང་། ཡུལ་དང་། སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེ་དང་དེའི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རིགས་པ་དུ་མས་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་དང་། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག
月称论师于注释中以众多正理成立，瓶是依烧坯等自支分，唯由心假立为"有支分"、"瓶"；同样，亦配合烧坯乃至极微尘之间；另外，根、境、心、心所、四大等，皆是唯由能假立自己的分别心依各自的假立处而假立。当从《中论》的诸释，以及《入中论》的本文、注释等中了知。

　　གཉིས་པ་ནི། གང་བདག་མེད་པ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། ཞེས་དང་།
壬二、正说成立真如的其它一切因扼要，源自此因之理：
所有成立二无我的系属不可得因，它们一切的扼要，皆源于缘起正理，如《中论》说："若法从缘生，不即不异因，是故名实相，不断亦不常。"
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། སྡུག་བསྔལ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་། །གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉིས་ཀས་བྱས། །རྒྱུ་མེད་པར་ནི་རྟོག་གེ་འདོད། །ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་བཞེད། །དངོས་པོ་རང་དབང་ཡོད་མིན་ཞེས། །མཉམ་མེད་ཁྱོད་ཀྱི་སེང་གེའི་སྒྲ། །
《出世赞》亦云："外道计诸苦，自造及他造，共造无因造，佛说即缘起。若法从缘生，佛说即是空，诸法无自性，无等狮子吼。"
ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་། སྐྱེ་བའི་མཐའ་བཞིར་འཛིན་པ་འགོག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་

སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་མཛད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཆར་གྱི་གནད་རྟེན་འབྲུང་གི་རིགས་པ་ལ་ཐུག་པར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས།
是说以缘起因，破一异、常断边，以及四边生的执着。月称论师把七相正理[4]作为成立补特伽罗无我的上首正理；把破四边生作为成立法无我的上首正理。
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ༎
论师亦于《入中论》本颂、释文中，已明白宣说此二者的扼要皆源自缘起正理故。
དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་རྒྱུ་མེད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གི །རྒྱུ་ལ་སོགས་དང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས། །དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུའམ་འཇིག་རྟེན་དུ། །རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མིན་མོད་ཀྱི། །རྣམ་དཔྱད་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་འདིར། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ།
彼复如《入中论》说：“诸法非是无因生，非由自在等因生，非自他生非共生，故知唯是依缘生。”“虽以七相推求彼，真实世间皆非有，若不观察就世间，依自支分可安立。”
གང་གི་ཚེ་མྱུ་གུ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་བ་ན།མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་རྙེད་པ་དེའི་ཚེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ཞིང་། སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ངེས་པ་རྙེད་ན། གོར་མ་ཆག་པར་སྐྱེ་བའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ན་མི་རྙེད་པ་ལ་ཡང་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ན་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གནད་རྟེན་འབྲུང་གི་རིགས་པ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པའི་གནད་འདི་ལ་ཐུག་ཚུལ་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ༎
若时，寻求苗芽等生名言的假立义，获得定解不从四边而生，尔时，由自力引生定解，彼等之生唯是假立；若得定解生名言唯是假立，无庸置疑，亦能引生定解，寻求生名言的假立义，了无所得。故而破四边生的正理扼要源于缘起正理。同样，亦当了知，七相正理扼要亦源此之理。
འདི་དག་ལེགས་པར་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། རྒྱལ་བ་གཉིས་པས། དེ་ལྟར་ན་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་རང་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་བདུན་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་འགོག་པ་འདི་ཉིད་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་པོར་ཟུངས་ཤིག ཅེས་གསུངས་པས་སོ༎
善知此等，极其重要者，以第二法王说：“如是以缘生因及假立因，破法及补特伽罗自生等四生、自性一异等七相，当知此即诸理上首要旨。”

[4] 《入中论》说：故我执依非实法，不离五蕴不即蕴，非诸蕴依非有蕴，此依诸蕴得成立。如车不许异支分，亦非不异非有支，不依支分非支依，非唯积聚复非形。

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་གཅིག་ཅར་སྤོང་ཞིང་། གཞན་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་སེལ་ཀྱང་། ཆད་ལྟ་མི་ཁེགས་པས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཚུལ་ངེས་དགོས་སོ། །སྤྲོ་བར་བྱ་བ་མང་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གོ །

以缘起因能同时断二边。其它系属不可得诸因虽能除增益见，但不遮断见，故欲生起通达无自性的比量，定须定解依缘假立之理。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐུབ་པས་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གོ་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པར་བཞེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་མ་གོ་ན་མཐར་ལྟུང་བར་བཞེད་པ་དང་། དེས་ན་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་བ་མི་འགལ་བ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་དངོས་སོ། །

辛二、正明自性空现为缘起义是世尊究竟自宗，分三：壬一、能仁承许，若解空性是缘起义，无自性中，作用合理；壬二、若未如是解，则许堕入边见；壬三、因此，正明缘起与空不相违是能仁究竟意趣。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

初者，颂曰：

ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་སྟོང་བ་ཉིད། །རྟེན་འབྱུང་དོན་དུ་མཐོང་བ་ན།།
རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་བ་དང་། །བྱ་བྱེད་འཐད་པའང་མི་འགལ་ཞིང་།།

尊许若时见　　空即缘起义
性空与成立　　作所作无违

དོན་ནི། ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། གང་དག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་འཚོལ་བ་དེ་དག་གིས་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ། སྐྱེ་བ་སོགས་ལ་རང་བཞིན་བཀག་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། དེ་དག་གི་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའམ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ན། རྣལ་འབྱོར་བ་དེའི་བློ་ངོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་སྤང་བླང་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པའང་མི་འགལ་ཞིང་སྟེ་འགལ་འདུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འཇོག་ནུས་སོ། །ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།

义谓：正量大师能仁王您承许："寻求诸法实相的瑜伽师，何时观见破除生等自性的空性即是彼等依缘而生或假立的缘起之义，尔时，在彼瑜伽师心目中，一切法无尘许自性成立的空性与因果、取舍等一切能作所作的作用合理二者，无丝毫相违而能建立。"

སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་དང་བྲལ་བ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཡིན་པར་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

因为见空性为缘起义的彼等瑜伽师于自性空中一切作用合理，通达远离正量妨害故。

此处空是缘起义者，如龙树怙主说："众因缘生法，我说即是无空，亦为是假名依缘假立，亦是中道义。"

དཔྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དག་ན་རེ། རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་པ་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་ན། དེ་ནི་ཇི་ལྟར་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་དོན་དུ་འཇོག་པ་ལྟར་ན། མྱུ་གུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡང་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། རྟེན་འབྲེལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་དོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་ན་ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་དང་། ཅི་སྟེ་རྟེན་འབྲེལ་དངོས་སུ་ངེས་པའི་ཤུགས་ཀྱི་དོན་ལ་འདོད་ནའང་མི་འཐད་པས་སོ་ཞེར་ན།

有聪睿者说："若说缘起与空性一义，彼如何合适？如立鼓腹为瓶义，决定苗芽依缘而生之心，彼亦决定苗芽之无自性，若承许诠说缘起之声直接之义是空性，亦有彼过；设若承许空性是直接决定缘起的间证之义，亦不合理故。"

རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པ་ནི་ལྟ་བའི་དཔྱོད་པ་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ངོར་འགྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་རྣམས་ལ་མ་ཡིན་ནོ།།

此乃难以通达之处，当作诠说：空与缘起一义，是成立于见观察圆满的诸中观师心前，而非他人。

དབུ་མ་པ་དེ་དག་གིས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའམ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དུ་དངོས་སུ་ངེས་པ་ན། བློ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ངེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་ཅིང་། དེ་དང་རྟེན་འབྱུང་གཉིས་འགལ་བར་ཡང་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

彼等中观师若直接决定内外诸法依因缘而生或依缘假立的缘起，即依彼智的力量，决定苗芽自性空，中观师以量通达自性有不可观待他，亦通达自性有与缘起二者相违故。

ངེས་ན་ལྟ་བ་ལ་སྦྱོང་པ་གནོན་པར་འདོད་པ་དག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་བའམ། ཐོས་པའམ། དྲན་པའི་མོད་ལ་དེ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་སེམས་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། ངེས་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་པ་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་

ལྟ་བའི་བག་ཆགས་སད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟ་ཐུལ་དང་ཉེ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཞིན་ནོ། །
是故，欲生见觉受者，当见闻忆念诸法依赖因缘的当下，即应以彼为理由，励力思惟无自性之理。彼人于他生，虽未直接听说无自性之空，亦由说缘起之法，苏醒空性见的习气，就像比丘马胜、舍利弗般。

ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པས་དབུ་མ་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་བསླུ་བར་མཐོང་བའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བློ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་དམིགས་གཏད་ཞིག་པའི་སྟོང་བ་ཡང་འོང་བའི་ཚུལ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་མི་བསླུ་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཡོད་མཐའ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་བར་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་མི་བསླུ་བ་ལ་གཏིང་ནས་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་ཤིང་། དེ་ནས་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་ཞིག་པའི་ཞེན་མེད་ཀྱང་འོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་གསུང་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་དུ་ཞིབ་པར་འཆད་དོ། །
此理如第二法王教导邬玛巴中观师说："即由观见依因生果不欺诳之心，不待它心，亦能出现灭除所着处的空性之理；即由因果不欺诳之因，不待它因，成立远离有边等的空性，从中深心引发因果不欺诳的定解，然后亦有灭除一切所着处的无贪执。"另外，虽有众多龙树父子等的教言，然当于它处细说。

དེ་ལྟར་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་ནི། རྩ་ཤེ་ལས། གང་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བྱེད་དམ་པ་ཟླ་བས། གང་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་འདི་རུང་བ་དེ་ལ། ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་བཞི་དང་མཆོག་གསུམ་སོགས་རུང་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
如是空与缘起一义，一切作用合理者，如《中论》说："以有空义故，一切法得成。"其最胜作释者月称论师说："若谁许此诸法自性空合理，则彼等一切所说悉皆合理。……。"其中详说四谛、三宝等合理的情形。

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལས་ལྡོག་པར་མཐོང་བ་ན། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
壬二、若未如是解，则许堕入边见：

དེ་ལས་ལྡོག་པར་མཐོང་བ་ན། །སྟོང་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་ཞིང་། །
བྱ་དང་བཅས་ལ་སྟོང་མེད་པས། །ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བར་བཞེད། །

颂曰：

若见反彼者　　空则用不成
有用则无空　　堕苦恼险处

དོན་ནི། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་དག་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བ་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྱུང་མི་འཐད་པར་མཐོང་ན་སྟེ་

མཐོང་བ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་བཅིང་བ་དང་གྲོལ་བ་སོགས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རུང་ཞིང་། བྱ་བྱེད་དང་བཅས་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་མེད་པར་འདོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པས། འབྲས་བུ་མ་རུངས་པ་འབྱིན་པས་ན་ཉམ་ང་བའི་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུང་བར་བཞེད་དེ། དེ་དག་མཐའ་གཉིས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དབུ་མའི་ལམ་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

义谓：怙主您认为：若与见空即缘起义相反，而是见诸法若无自相成立则缘起不合理者，于彼等之宗，定会承许，自性空中，不可有系缚、解脱等的一切作用，有作用则无自性空。从而导致感生粗暴之果，堕入苦恼的常断险处。因为彼等游离于能破二边的首要方便中观道之外故。

དེ་ལྟར་ན་ལུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འདི་ལ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་དབུ་མ་པ་དག་ཀྱང་བཤད་མ་ཐག་པའི་མཐར་ལྷུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འགལ་བར་བཞེད་པས་སོ། །

如是，应当承许：诸位许此最胜之宗名言有自相的中观师，亦属于方才所说的堕边一方，以彼等亦许自相成立空中一切作用相违故。

དེ་ལྟར་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་དང་བྱ་བྱེད་འཐད་པར་འགལ་མེད་དུ་འཇོག་མ་ཤེས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། ལྟ་བ་དེ་མ་བོར་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གང་གིའང་འཕགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

如是亦如克主•格乐华藏说："诸中观自续师虽名言中亦不许谛实成立，然不知于名言之中无违安立自相成立空与作用合理，故许名言之中自相成立。若不弃彼见，心续中皆无法生起三乘任何的圣道。"

རང་མཚན་གྱིས་སྟོང་བ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མི་འགལ་ཚུལ་འདི་མ་ཤེས་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བ་ནི། འཕགས་པ་ཀླུས། གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། ཞེས་དང་།

不知自相空与缘起不违之理，不可有一切作用，如圣龙树说："若无空义者，一切则不成。"

བུ་དྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཡོད་པར་ངེས་སུ་ལྟ་བར་བྱེད་ན། དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་ཉིད་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱེད་པ་དང་། བྱ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ཡང་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་འགག་དང་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་

རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

《佛护论》说："设若观诸法自性而有，如是则汝观诸法无因无缘。因此，亦是妨害果、因、作者、造作、事、生、灭、果。"此等是说，生灭与系缚解脱的一切建立皆不合理。如是，具德月称亦极其详尽地加以宣说。

རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་ཚུལ་ནི། ཕྱི་རོལ་བ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། དབང་ཕྱུག་སོགས་རྟག་དངོས་སུ་འཛིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་། མུ་སྟེགས་པ་དག ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་སོགས་ནི་ཆད་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེ་ནི་གོ་སླ་ལ།

堕入常断二边情形者：诸外道执我是常，执总主、自在等为常事；一切有部许虚空是常物，此等是常边。诸外道毁谤解脱、一切智、业果等，这些虽是堕入断边，然易明了。

རང་སྡེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀྱང་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག །སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།

即便自部许自相者亦堕入常断边者，如怙主龙树说："若法有定性[自性]，非无则是常，先有而今无，是则为断灭。"

དེའི་འགྲེལ་བ་བུ་ད་པཱ་ལི་ཏ་ལས། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཕྱིས་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། རང་བཞིན་ནི་མི་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ལས་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་དེ་སྔོན་བྱུང་བ་ལ་ད་ལྟར་མེད་དོ་ཞེས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་འཇིག་པར་ལྟ་བ་དེས་ན་ཆད་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ།།

其释《佛护论》说："如是若有自性者，后来不可成无，由于自性不变，故从有见成常见。若说'昔曾发生的事物现今已无'，见有的事物坏灭，故成断见。"

ཞེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པས། དངོས་པོ་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་དགོས་ཤིང་། དེས་ན་དངོས་པོ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འཇིག་ན་གནས་ལུགས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་པས་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐར་ལྟུང་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དོན་འདི་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་བཤད་དེ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།

是说，若事物自性有，彼即是事物的实相，并且无舍弃自性之法，故事物应恒常而有，因此必须承许事物恒常，必须成立自性有即是事物的实相，而若在第二刹那坏灭，则是毁谤实相，故堕入常断二边。《显明句论》亦解说此义，

当阅读之。

ཆད་པར་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་གང་ཆད་རྒྱུའི་དངོས་པོ་སྔར་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་མིན་ཀྱང་འདིར་ནི་རང་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་ཚུལ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའོ། །

一切断见虽不皆必须先已承许所断的事物，但此处自诸实事师堕入常断边之理，则属特例。

མདོ་ལས་ཀྱང་། མི་སྟོང་ཅུང་ཞིག་ཡོད་ན་རྒྱལ་བ་ཡིས། །འགའ་ཡང་ལུང་སྟོན་མི་གསུང་འགྱུར་མེད་པར། །རང་རང་དངོས་ལ་ཐེར་ཟུག་གནས་དེ་ལ། །འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

经中亦云："若有少不空，佛不授一记，不变物恒住，无增无衰退……"

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ། །རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྔགས། །ཞེས་པའི་ཚིག་རྐང་གཉིས་བྱུང་།

壬三、因此，正明缘起与空不相违是能仁究竟意趣：

དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ། །རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྔགས།།

颂曰：

是故于尊教　极赞见缘起

དོན་ནི། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་འགལ་བར་མཐོང་བའི་ཉེས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ལ། རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ནི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྔགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་འབའ་ཞིག་གིས་མཐའ་གཉིས་སེལ་ཞིང་བསྟན་པའི་སྙིང་པོར་གྱུར་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།། འདི་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འོག་མ་ལ་གྲགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ཐུན་མོང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་ལོ། །

义谓：由于方才所说见空与缘起相违的过失，是故于能仁王您的教法，诸位智者极力赞叹以缘起理见诸法真如，以唯由此理方能祛除二边，通达圣教心要——甚深般若波罗密多故。此并非下部宗派传称的共通缘起，而是此宗不共依缘假立的缘起之理。

བསྔགས་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས་སུས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ངོ་། །ཆོས་མཐོང་བས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་ངོ་།། ཞེས་དང་།

赞叹情形者：如经云："若见缘起，彼即见法。由见法故，则见如来。"

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་དང་། ས་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ་དང་། འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་དང་། བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་མང་པོ་ལས་རྒྱ་ཆེར་བསྔགས་ཤིང་།

《缘起经》、《稻杆经》、《示圣者不入一切法经》、《静虑秘诀经》，以及多部般若经中广为赞叹；

འཕགས་པ་ཀླུས། གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །མཐོང་བ་དེས་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་། །ཀུན་འབྱུང་དང་ནི་འགོག་པ་དང་། །ལམ་ཉིད་དེ་དག་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་།

圣者龙树说："若见缘起法，见苦集灭道。汉文古译：是故经中说，若见因缘法，则为能见佛，见苦集灭道。"；

བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་བ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་བསྟེན་པ་གང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ཞེས་སོགས་དང་།

《菩提心释》说："知此诸法空，复谨依业果，希奇中希奇，殊胜最殊胜。"……；

གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལུང་དང་རིགས་པ་རབ་ཏུ་མང་པོས་བསྔགས་པ་དང་།

另外，诸大车师以极多的教理加以赞叹；

རྒྱལ་བ་གཉིས་པས་ཀྱང་། འཁོར་འདས་རྟེན་འབྱུང་མི་བསླུའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །མཐར་འཛིན་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་འཇིག་བྱེད་པ། །ཟླ་བ་ལས་འོངས་ལེགས་བཤད་འོད་དཀར་གྱིས། །བློ་མིག་ཀུན་དའི་ཚལ་རབ་ཕྱེ་བའི་ཚེ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལམ་མཐོང་ནས། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་གཙོ་བོར་མི་འཛིན་སུ། །ཞེས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་འདི་ཉིད་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །

第二法王也说："此诸瞻部智者严，一切善说皆尊敬，然世出世缘起因，摧坏一切相执境；从月放出善说光，启发慧眼拘母陀，观见佛护所示道，谁不善持龙猛宗？"诸大车规师盛赞此理等，无边无际。

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡང་ཀུན་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་དྲུག་བྱུང་།

辛三、显示自性空现为缘起义之量：

དེ་ཡང་ཀུན་ཏུ་མེད་པ་དང་། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པས་མིན།།
ལྟོས་མེད་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན། །དེས་ན་མ་བརྟེན་ཡོད་མ་ཡིན།།
ངོ་བོས་གྲུབ་ན་དེ་འགྲུབ་པ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པར་འགལ།།

颂曰：

彼亦非皆无　　及以自性有
无待如空花　　故无依非有
若性有彼生　　待因缘相违

གཞན་དག་ན་རེ། འོ་ན་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བའི་ཚད་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྨྲ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཚུལ་དེ་ཡང་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྙེ་གཏན་ནས་མེད་པར་མཐོང་བས་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འདི་དག་རྒྱུ་རྐྱེན་ནམ་གདགས་གཞི་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དངོས་

པོ་འདི་དག་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ནམ་གདགས་གཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་སོ།།
他人谓：“那么！理当解说，如何是空性现为缘起义之量限标准？”
彼理复谓，由见毕竟无内外诸法，并非见缘起之真如，否则，此等当如虚空花，不待因缘或假立处，然此等法亦非不依自因缘或假立处而有故。
ཡང་གང་དག་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་མཐོང་བ་དག་གིས་ཀྱང་ཚུལ་འདི་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་རྣམས་གྲུབ་པ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་ལ་ལྟོས་པར་འགལ་སྟེ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
又若见诸法自性有者，亦未通达此理，不然，若自性成立，则成立彼诸法与观待自因缘等相违，不合理故。
ཆོས་རྣམས་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེའི་ཕྱིར་འདིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། རང་དབང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་དོན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
非毕竟无诸法者，月称论师《四百论释》中说：“因此，此处缘起远离自在体性故，远离自在体性之义即缘起之义，并非一切皆无事之义。”
མདོ་ལས་ཀྱང་། མཁས་པས་རྟེན་འབྱུང་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་གྱུར་ཏེ། །མཐར་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་པར་ཡོངས་མི་བྱེད།། རྒྱུ་དང་བཅས་ཤིང་རྐྱེན་བཅས་ཆོས་ཤེས་ཀྱི། །རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ཆོས་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
经中亦云：“聪睿通达缘起法，毕竟不依诸边见。有因有缘了知法，无因无缘无法性。”
ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་མཐོང་བ་ཡང་ཆོས་འདི་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་འགལ་བར་གོང་དུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཀླུས། རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ནི། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་།
又见自性有亦是背弃此法，以自体成立违背观待因缘，上已广说；另如圣龙树说：“自性从因缘，出生不合理。……。”
ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་རྟོག་ན་ནི། དེའི་ཚེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནི་འཇིམ་པ་སོགས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དག་གིས་ཅི་དགོས་ཏེ་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དངོས་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་རིགས་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་པས་སོ།།
《显明句论》说：“假若妄计瓶自性有，尔时，泥等因缘有何用？……。”如是等以众多正理成立实事宗不可建立一切因果故。

དེས་ན་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་གོལ་ས་རྣམ་པ་གཉིས་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་དུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ལེགས་པར་འཇོག་ཤེས་པ་དང་།

因此，1、此处解说见缘起真如的两种歧途，当知间接善加安立：诸法并非毕竟无，名言之中，如幻一般，一切因果建立在不观察识前唯依缘假立之理。

དེ་དག་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་འཚོལ་བའི་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་མཐུས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མ་དམིགས་པར་མཐོང་བ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་སོང་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ངེས་པ་ཡང་དག་པ་འདྲེན་ནུས་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཚད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ།།

2、由寻求自性的正理观察彼等之力，观见尘许自相成立亦不可得。此二者互为助伴，即能引生对于二谛建立的清净定解，乃成立为“了知缘起真如之量限。”

དེ་ལྟར་ཡང་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། བདག་ནི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྨྲ་བ་མིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་ཁྱོད་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་ཅི་སྨྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བའོ།ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་གང་ཞིག་ཅེ་ན། རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་དང་། སྒྱུ་མ་དང་སྨིག་རྒྱུ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། སྤྲུལ་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་མཚུངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་དོན་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བདག་མེད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་མའི་དོན་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འགྲུབ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

如是亦如月称论师的《四百论释》中说：“我非说无事，是说缘起故。‘汝说有事耶？’非！惟说缘起故。‘汝何所说？’宣说缘起。‘何为缘起义？’谓无自性义。即自性无生义，能生性如幻现，阳焰，影像，乾闼婆城，化，梦果义，空、无我义。”清楚宣说由离二边成立中观义缘起真如的情形。

འདིར་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པ་རྫོགས་པའི་ཚད། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། ནམ་ཞིག་རེས་འཇོག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། །རྟེན་འབྲེལ་མི་བསླུར་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས།། ངེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀུན་འཇིག་ན། །དེ་ཚེ་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པ་ལགས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །

此处观察缘起真如之量限，如至尊大师说：“不复轮替而同时，甫见不欺缘起已，普灭实执所执境，彼时见观察圆满。”务必善加了知！

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་ཚུལ་དངོས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་མྱང་འདས་མི་འཐད་པར་གསུངས་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །

庚二、世尊宣说诸法自性空之理，分三：辛一、宣说一切法无自性之理正文；辛二、宣说若自性有涅槃不合理的情形；辛三、于如是宣说，明示无如法的诤难。

དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

初者，颂曰：

དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས།།མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་ཡོད་མིན་པས།།
རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་བ་ལས།།མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་མེད་པར་གསུངས།།

是故除缘起　　更无有少法
故说离性空　　亦无有少法

དོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་དེའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས། གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཚུལ་དེ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་འགའ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་នོ།

义谓：由于方才所说一切法断二边之理，是故佛能仁您说，除了缘起，更无少法，因此，一切法皆是自性空，除此理之外，亦无少许自性成立之法。

གསུངས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།

如何宣说呢？

འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་།

《圣入楞伽经》说：“大慧！无自性生，我密意说一切法无生。”

འཕགས་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་བ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གོང་དུ་དྲངས་པའི། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །

《圣百五十经》也说：“一切法空者，以无自性之理故。”以及前面所说“若从缘生即无生”等，由如是等经开示。

གཞུང་འདིའི་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་པ་ཁ་ཅིག དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་བཀར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ལུང་རིགས་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པར་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ། །

此论的注释智者有谓：“‘**是故除缘起**’等一颂，乃是证成宣说一切法无自性诸经皆是了义语！”以众多教理加以诠说。此亦极为善哉！

འཕགས་པ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱིས། གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའང་འདི་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ལ། འདི་ལྟར་གསུངས་པའང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ལ་བྱ་ཡི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ཙམ་ལོ་ན་ལ་བྱས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་ལ་མི་འཁྱིག་གོ།

圣龙树说：“非缘起之法，少许亦非有，是故非空法，少许亦非有。”其中所说与此亦同一意趣。如是所说，亦是指依缘假立的缘起，若仅唯指因缘所生，则不适于无为法之缘起。

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་ཟློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

辛二、宣说若自性有则涅槃不合理的情形：

རང་བཞིན་ཟློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན།།
མྱ་ངན་འདས་པ་མི་རུང་ཞིང་།། སྤྲོས་ཀུན་ཟློག་པ་མེད་པར་གསུངས།།

颂曰：

若法有自性　　则说无涅槃
及无戏论灭　　自性无灭故

དོན་ནི། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་གང་གི་ཚེ་ཆོས་མཐའ་གཉིས་དང་དེ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་འམ་ཙུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་ན་དེའི་ཚེ། སྐྱེ་བོ་འགའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བའི་མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་པ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། །བདེན་འཛིན་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ཀུན་ནམ་དུ་ཡང་ཟློག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་འདི་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བཅིངས་པ་དང་བདེན་འཛིན་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་དགོས་ལ། རང་བཞིན་ནི་ལམ་སྒོམ་པ་སོགས་རྐྱེན་གྱིས་ཟློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

义谓：能仁王您说：倘若尽所有性、如所有性二方及彼诸法有纤毫少许的自性成立，则不可有一位士夫证得涅槃，解脱惑业束缚，以此等具诸束缚的士夫自体成立，故彼由痛苦束缚，及实执等戏论亦必须是其自性，而且不能由修道等缘遮遣自性故。

གསུངས་ཚུལ་ནི། གླང་པོ་རྩལ་གྱི་མདོ་ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་ཡོད་གྱུར་ན།།
རྒྱལ་བ་ཉན་ཐོས་བཅས་པས་དེ་མཁྱེན་འགྱུར། །ཐེར་ཟུག་ཆོས་ནི་མྱ་ངན་འདའ་མི་འགྱུར། །
མཁས་རྣམས་ནམ་ཡང་སྤྲོས་དང་བྲལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

宣说情形者，如《象力经》中说：“设若诸法有自性，佛及弟子当见知，常法不能般涅槃，聪睿终无离戏论。”

དོན་འདི་ནི། འཕགས་པ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་ལ་ལས་ཉོན་མོངས་པ། །གང་དག་རང་

བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྤོང་བར་འགྱུར། །ཡོད་པ་སུ་ཞིག་སྤོང་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་དང་།
此义与下列所说相符：
如圣龙树说："若烦恼性实，而有所属者，云何当可断？谁能断其性？"
དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་ཚིག་གསལ་ལས། གང་ལས་དེ་དག་ལོག་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་། ཕུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་རྣམས་ཟློག་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་ལ་ཟློག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཉོན་མོངས་སོགས་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟློག་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་དང་བཙོད་བྱ་མཐུན་ནོ། །
具德月称亦于《显明句论》中说："若遮遣彼等，当得涅槃；诸烦恼、蕴，自性安住者，岂能遮遣？以自性无灭故。"是说若有自性，由修习对治法之力，不能遮遣有漏蕴及烦恼等故。

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་རྣམ་བྲལ་ཞེས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
辛三、于如是宣说，明示无如法的诤难：
དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་རྣམ་བྲལ་ཞེས།།སེང་གེའི་སྒྲ་ཡིས་ཡང་ཡང་དུ།།
མཁས་པའི་ཚོགས་སུ་ལེགས་གསུངས་པ།།འདི་ལ་སུ་ཡིས་འགོང་བར་ནུས།།
颂曰：
故于智众中　　发大狮子吼
数唱离自性　　善说谁能难
དོན་ནི། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་ལོ། །ཞེས་འཇིགས་པ་མེད་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་སེངྒེའི་སྒྲ་ཡིས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་མཁས་པ་འཕགས་པའི་འཁོར་གྱི་ཚོགས་ལ་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུད་འདི་ལ། རྒོལ་བ་སུ་ཡིས་རྒྱུད་དང་མཐུན་པར་འགོང་བའམ་རྒོལ་བར་ནུས་ཏེ་མི་ནུས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར།
义谓：本师能仁您以四无畏大狮子吼，数数于证悟实相的智者圣眷众会之中，善为宣唱："内外一切法皆离自性有！"对此善说，哪位诤难者能如理地驳难呢？不能者，以一切种自性成立不合理故。
ཇི་ལྟར་གསུངས་ཤེ་ན། འཕགས་པ་སྡུད་པ་ལས། དཔེར་ན་སེངྒེ་རི་སུལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་མེད་པར། །རི་དྭགས་ཕྲ་མོ་མང་སྐྲག་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་སྒྲོགས་ལྟར། །མི་ཡི་སེངྒེ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །མུ་སྟེགས་ཅན་མང་སྐྲག་བྱེད་འཇིག་རྟེན་སྒྲ་ཡང་སྒྲོགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
如何宣唱呢？

《圣般若摄颂》中说："如狮无畏踞山谷，怒吼惊恐众小兽；人中狮子依般若，宣唱世音慑外道。"

ཚུལ་འདི་ལ་སུས་ཀྱང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་རྒོལ་མི་ནུས་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་མཐུན་པའི་དཔེ་ཡང་དག་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ནི་གཞན་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ཡང་དག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

谁亦不能如理地诤难此理者，以非常容易地通过成立诸法无自性的正因、正同品喻，令他人引生定解，却无如是正因、正同品喻于他人成立诸法有自性之宗故。

དེ་སྐད་དུ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དངོས་པོ་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི། །ནུས་པར་ཤིན་ཏུ་སླ་ཐེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

如是具德月称亦于《入中论》中说："易达诸法无自性，难使他知有自性。"

འཕགས་པ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྩད་བྱས་ཚེ། །གང་ཞིག་ལན་འདེབས་སྒྲ་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཐམས་ཅད་ལན་བཏབ་མིན། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

如圣龙树菩萨说："以空诤难时，若人欲作答，一切不成答，俱同于所立。"汉文古译：若人有问者，离空而欲答，是则不成答，俱同于彼疑。

གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

庚三、宣说虽自性空，然缘起合理：

རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང་།།འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་བའི།།
རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་གཉིས།།མི་འགལ་འདུ་བ་སྨོས་ཅི་དགོས།།
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས།།མཐར་ལྟ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ཞེས།།
ལེགས་གསུངས་འདི་ནི་མགོན་ཁྱོད་ཀྱི།། སྨྲ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུ།།

颂曰：

况无少自性　　及依此此生
建立皆成立　　二不违和顺
即由缘起因　　说不依边见
此善说即是　　尊无上说因

དོན་ནི། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགའ་སྟེ་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་

ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་བདེན་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་འགལ་བར་འདུ་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་གཏན་ཚིགས་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ནོ་ཞེས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་འདི་ནི། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་སྨྲ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་རྣམས་མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བའི་འཆིང་བ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ངག་འདི་ལྟ་བུ་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

义谓：暂且不提，怙主您所宣说的“诸法无少许自体成立的自性，与依此因出生此果之理等的一切作用建立合理，如是二谛于一事之上不违而和合”，即由此善说之语“一切法依各自假立处而生起之缘起因，而不依常断边见”，就是怙主您无上说的正因者，以外道诸师绝无此般能斩断人们边执见束缚的珠玑良言故。

དེ་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ནི། །མདོ་ལས། མཁས་པས་རྟེན་འབྱུང་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་གྱུར་ཏེ། །མཐར་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་པར་ཡོངས་མི་བྱེད། ཅེས་དང་།

如是宣说之理者，经中说：“智者达诸缘起法，悉不依于边执见。”

ས་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་མཐའ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་ཡང་མི་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ཚིག་གསལ་གྱི་རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་པའི་འགྲེལ་བར་དྲངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལས་ཀྱང་བཀའ་བསྩལ་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ།།

《显明句论》的《中论》第二十七品释中，引用《稻杆经》，亦说诸见缘起者，不依过去之际，不依现在之际，亦不依未来之际。另外，《三摩地王经》等亦如是宣说，无量无边。

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་འདིས་ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་འཕགས་པ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་བསྟོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བུ་དྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་བ་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་བྱིས་པ་བསླུ་བ་འདྲ་བར་ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས་འགྲོ་བ་ལོང་བ་ལག་ནོམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བསྟན་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད་ཅིང་ཟླ་བས་བཤད་པ་གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་པས་སོ། །

由此“缘起即诸法真如”的开示，令闻者心花怒放，圣者龙树亦赞叹能仁王为“诸说中第一”，如《佛护论》说：“世尊洞悉一切敌对外道欺诳愚夫，而于如摸索而行的盲人众生，开示缘起。阿阇黎清楚见此，故说‘诸说中第一’。”并且，月称论师所说，如前已引故。

བཞི་པ་ནི། འདི་ཀུན་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

庚四、不仅自性空中因果建立合理，而且说由缘起不依边见，赞其最胜：

འདི་ཀུན་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་།།འདི་ལས་འདི་འབྲས་འབྱུང་བ་ཡི།།
ངེས་པ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་དུ།།གེགས་མེད་པར་ནི་གྲོགས་བྱེད་པ།།
འདི་ལས་ངོ་མཚར་གྱུར་པ་དང་།།འདི་ལས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་གང་།།
ཚུལ་འདིས་ཁྱོད་ལ་བསྟོད་ན་ནི།།བསྟོད་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་མིན།།

颂曰：

此皆自性空　　缘此此果起
二决定更互　　无障为助伴
除此更有何　　为甚希、奇有
以此缘起理赞尊　　成赞非有余

དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀའ་བསྩལ་པ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་མའི་དོན་འདི་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་ཚེ། ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་ངོ་བོས་གྲུབ་པས་སྟོང་བར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། རྒྱུ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་དུ་གེགས་མེད་པར་ནི་མ་ཟད་གྲོགས་བྱེད་པ་འདི་ལས་ངོ་མཚར་གྱུར་པ་དང་། འདི་ལས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་མུ་སྟེགས་བྱེད་སོགས་གང་གིའང་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ལམ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པས་སོ།།

义谓：如世尊您所说，诸瑜伽师修持此中观义时，决定内外诸法悉皆自性空的定解，与决定此因出生此果的缘起理定解，二者不仅互不障碍，而且互为助伴，还有什么较此更为希有、殊胜的呢？无者，以已成立“圣教心要乃上妙之道，非任何外道等的行境”故。

དེས་ན་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་མགོན་པོ་ཁྱོད་ལ་བསྟོད་ན་བསྟོད་པ་བླ་ན་མེད་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མངའ་བ་སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ནི་བསྟོད་པ་བླ་ན་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

因此，通过宣说如是之理，赞叹怙主您，成为无上赞叹，其它由具有四静虑、四无色定等的赞叹，皆非无上赞叹！

འདི་ནི་གོང་དུ་ཡང་བསྟོད་པའི་སྐོར་ནི་སུ་ཞིག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།

此亦于前“如是于依怙，稀有称赞门”等时，已详细解说。

འདིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཞིང་། སྟོང་བས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ལ་དཔྱོད་པ་རྣམ་པ་ལྔ་སོགས་ཀྱིས་བཙལ་ན་མི་དམིགས་པས་ཡུལ་སྟེང་ན་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ནམ་གདགས་

གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དེ་ལུགས་འདིའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིའི་ལྟ་བ་ལ་གོ་བ་རྣམ་དག་སྐྱེས་པའི་སྐབས་སུ་ནི། ཆོས་གང་དང་གང་དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྱུང་དུ་བློ་ལ་ནམ་ཤར་བའི་ཚེ། ཆོས་དེ་དང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་ནི་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་དང་། གཅིག་དུ་བྲལ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་དཔྱད་དེ་ཆོས་གང་དང་གང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་བློ་ལ་ནམ་ཤར་བའི་ཚེ། ཆོས་དེ་དང་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པར་འབད་མེད་དུ་འཆར་བ་ནི་སྟོང་བས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་ཏེ་ཚུལ་གཅིག་གོ །

此处应成派的特法：我们的智者说："显现除有边、空除无边之理，有二情形：1、若以五种观察[5]等于一切法寻求自体成立，了不可得，于境之上，无尘许成立，然依自因缘或假立处施设处、假立事、安立处，唯由分别假立，即是此宗的缘起之义。于此宗之见，在生起清净解悟的阶段，当内心何时现起任何一法的缘起，当下引生彼法自性空的定解，即是显现除有边之理；以如离一异的正理作观察，当内心何时现起任何法的无自性理，当下不待辛劳，自然现起彼法唯是分别假立的缘起，即是空性除无边之理。

ལྟ་བ་ལ་མྱོང་བ་ལེགས་པར་ཐོན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི། མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་པའི་དུས་སུ་རི་རབ་ཁང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བའི་ཚེ། གང་སྣང་བ་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྷང་ལྷང་འཆར་བ་ནི་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་ཤར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་སྣང་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་ལམ་མེ་འཆར་བ་ནི་སྟོང་བས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་ཏེ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དོ། ། ཞེས་རང་རེའི་མཁས་པ་དག་འཆད་དོ། །

2、当于正见，在善加产生觉受的阶段：从根本定起后，显现高山房舍等时，彼等任何现象，皆赤裸裸地呈现为无自性，即是显现除有边之理；即由现起自性空，所显现的一切，皆清楚地呈现为唯分别假立，即是空性除无边之理。"

ཚུལ་འདི་གོང་དུ་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན། འོན་ཀྱང་ལུགས་འདིའི་ལྟ་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་གང་དག་གཞན་དང་རྩོད་པ་རྒྱལ་བ་ཙམ་དང་གྲགས་འབྱོར་འཁོར་སློབ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པར་སྙིང་ནས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་རྩད་གཅོད་དགོས་པའི་རིགས་སུ་འདུག་པས་འདིར་ཡང་མཁས་པ་དག་གི་བཞེད་པ་བསྐྱར་བ་སྟེ། ཞིབ་པར་མཐའ་བཅད་པ་ནི་གཞན་དུ་འཆད་དོ། །

此理在前面虽已略说，然由于是此宗的究竟正见扼要，故而，不为与他人争强好胜，亦不为获得名闻利养、眷属弟子等，诸位至心希求解脱者，必须善加参寻。故于此处，亦重述诸位智者的观点。详细的辨析，当于它处解说。

[5] 一、观察果之破有无生因；二、观察因之金刚屑因，破自他共无因之四边生因；三、观察体性之离一异因；四、观察因果之破四句生因，多因不生一果，多因不生多果，一因不生一果，一因不生多果；五、观察缘起之因。

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་སྨད་པའི་གནས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་ལ་རེ་ཞིག་བགྲི་ཐབས་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཁས་བླང་ནང་འགལ་གྱི་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དངོས་སོ།།

戊二、于如是不许，显示妨害，分三：己一、显示许缘起自性成立，是极应呵责之处；己二、显示暂且无法引导如是承许者趣入胜者所喜之道；己三、正明承许自相违的妨害。

དང་པོ་ནི། རྨོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

初者，

རྨོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་བ་ཡིས།། གང་ཞིག་ཁྱོད་དང་ཞེ་འགྲས་པ།།
དེ་ཡིས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲ།། མི་བཟོད་གྱུར་ལ་མཚར་ཅི་ཡོད།།
ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་མཛོད།།བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་ཁས་བླངས་ནས།།
སྟོང་ཉིད་ང་རོ་མི་བཟོད་པ།། འདི་ལ་ཁོ་བོ་ངོ་མཚར་གྱུར།།

颂曰：

若有为愚使　　与尊作仇隙
彼不忍无性　　妙声有何奇
若受行尊语　　珍藏[珍贵宝藏]缘起法
不忍空性吼　　我说此为奇

དོན་ནི། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ཡོད་ནི་སྐྱབས་དང་སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་ལེགས་ཉེས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་དུ་སོང་སྟེ། རྨོངས་པ་དེས་བྲན་དུ་བཟུང་བ་ལྟར་གྱུར་པ་ཡིས། སྟོན་པ་ཚད་མ་ཁྱོད་དང་ཞེ་འགྲས་པ། །གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་སོགས་མུ་སྟེགས་ཅན་དེ་དག་གིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་མི་བཟོད་པར་གྱུར་པ་ལ་ངོ་མཚར་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།

义谓：若有数论、胜论等彼诸外道，甘受愚昧摆布，不能分辨救护与非救护、善恶之别，如被愚昧捉为奴仆般，仇视具量大师您，不能容忍开示诸法无自性的美妙音声。对此现象，有何奇怪的呢？不感奇怪。

དེ་དག་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཁས་མ་བླངས་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲས་ཀྱང་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་གི་སྟོན་པའི་ལུགས་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འབྱུང་བས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མིག་ལོང་བ་དག་གིས་ལམ་མ་མཐོང་བར་བགོམས་པས་གཡང་ལ་ཟགས་ཏེ་ཤི་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་པོ་དག་གིས་མཚར་བའི་གནས་སུ་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །

以彼等不承许缘起，虽说非无自性，然承许前后无违故；而且彼等大师之宗亦如是说，故不违自宗故。比如，盲人不见路而胡乱行走，堕落险处，不幸

身亡，世间老人不会认为是稀奇之事。

གང་དག་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་གཅེས་པའི་མཛོད་ཟབ་མོར་གྱུར་པ། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་འདི་ཁས་བླངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོན་པའི་སེང྄གེའི་ང་རོ་མི་བཟོད་པའི་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་འདི་དག་ལ། །མཛད་པ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཧོ་བོ་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་སྨྲ་ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཡང་སྨྲ་བས་ངའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་སྟོན་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཏུ་གསུངས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་དེ། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

若自部一切有部、经部、唯识师，承许怙主您一切至言的甚深珍爱宝藏——此缘起之理，却不忍开示空性的狮子吼：“一切法无自性”。对于此等诸师，作者宗喀巴大师——我感到无比地奇怪，以既说诸事缘起而生，又说有自性，则等同说“我母是石女”般；本师说成立无自性的最胜因——缘起之理，却把它执为无自性的最胜能违害故。

དཔེར་ན་མི་ལ་ལ་དག་བ་ལས་འོ་མ་འཛོ་བར་འདོད་ནས། གླང་གི་རྭ་ཅོ་ལ་འབད་པས་འཐེན་པ་ན་གཞན་དག་གད་མོའི་གནས་སུ་འཛིན་རིགས་པ་བཞིན་ནོ།།

比如，有些人认为从奶牛身上挤奶，却使尽浑身解数地扳黄牛角，理所当然，成为他人的笑处。

འདིའི་འགྲེལ་བྱེད་ལ་ལ་དག་ཚིག་བཅད་སྔ་མའི་རྨོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་བ་ཞེས་པ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲུ་གནོན་བྱེད་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་རྨོངས་པ་ཡིན་པས་ན། མུ་སྟེགས་ཅན་སྨོད་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚིག་ཏུ་མ་འབྲེལ་བས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་ཉམས་པའོ།།

此论的有些注释对于前颂的“若有为愚使”，加字释为补特伽罗我愚、真如愚等，然彼等是遍及一切异生的愚昧，与呵责外道的特别之词，毫不相干，故失坏本义。

འཕགས་པ་ཀླུས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། གལ་ཏེ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས། །དངོས་མཆོག་བཟུང་ནས་གནས་པ་ནི། །ལམ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་པ་སྟེ། །དེ་ལ་ཡ་མཚན་ཆུང་ངུའང་མེད། །སངས་རྒྱས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཀུན་ལ་མི་རྟག་སྨྲ་བ་རྣམས། །རྩོད་པའི་དངོས་རྣམས་མཆོག་བཟུང་ནས། །གནས་པ་གང་ཡིན་དེ་རྨད་དོ། །ཞེས་པ་དང་གསུང་འདི་དགབཟོད་བྱ་མཐུན་ཞིང་།

此诸言论与圣龙树《六十正理论》中所说相符，如其中说：“设若说有师，执法为实有，安住自宗道，于彼毫不奇。依止诸佛道，说一切无常，兴诤执实有，彼极为希奇。”

དེའི་འགྲེལ་བར་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ཅིང་། བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་འབྱུང་བ་དངོས་པོ་རྟག་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ལ་མཆོག་ཏུ་བཟུང་ནས་གནས་ཤིང་གལ་ཏེ་དངོས་པོར་བཟུང་ནས་གནས་པ་དེ་ལ་བློ་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་ཡ་མཚན་ཆུང་ངུའང་མེད་ཅིང་ངོ་མཚར་ཅུང་ཟད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །

月称菩萨所作彼释亦云："由于诸数论师从自宗开发出三德为恒常；诸胜论师亦由自宗说大种实事为恒常。设若执实事为最胜，执实有而住。诸具胜慧者，对彼不会感觉丝毫稀奇。

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

གང་གི་ཕྱིར་མི་སྲིད་པའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡ་མཚན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་སྲིད་པའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་འཚམས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་།

何以故？因为依于不存在之事，世间之上，方成稀奇之因，而非依于存在之事，此则合乎情理故。"

ཚིགས་བཅད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་བར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་དེ་སྐད་ཁས་ལེན་པ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བ་ལ་རྩོད་པ་འགོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདི་དག་གིས་མི་སྲིད་པའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་སྙེ་ཡ་མཚན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྨད་དོ།།

后颂的注释说："缘起乃成佛之道，依彼而承许说'由于缘起故，诸行无常'，却又许诸事自体成立，并且于说空者，兴起诤论。此等依于不存在之事，是奇怪之因素，故称稀奇。"

ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་མི་ལེན་པའི་གཞན་སྡེ་དག་གིས་རང་བཞིན་མེད་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ངོ་མཚར་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། རང་སྡེ་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་ཅིང་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དག་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་ཆེ་བར་རྒྱུ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

其中清楚以理由及譬喻说明，不许缘起的他部徒众不许无自性，不足为奇；既许缘起，又许事物谛实成立的自部诸师，则成极大笑处。

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་མེད་ལ་བཀྲི་བའི་སྒོ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་བྱུང་།

己二、显示暂且无法引导如是承许者趣入胜者所喜之道：

རང་བཞིན་མེད་ལ་བཀྲི་བའི་སྒོ།།ཟླ་མེད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི།
མིང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་དུ།། འཛིན་ན་ད་ཀོ་སྐྱེ་བོ་འདི།།
འཕགས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བགྲོད་པའི།།འཇུག་ངོགས་ཟླ་དང་བྲལ་གྱུར་བ།།

ཕྱིད་དགྱེས་གྱུར་པའི་ལམ་བཟང་དེར༎ ཐབས་གང་གིས་ནི་བཀྲི་བར་བྱ༎
颂曰：

缘起是无性　　无上引导门
若即由彼名　　反执有自性
今有何方便　　导彼众生趣
胜圣善行阶　　无比尊喜道

དོན་ནི། རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་དབུ་མའི་ལམ་ལ་བཀྲི་བའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བླ་ན་མེད་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ན། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཐོས་པས། དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་ན། ད་ཀོ་སྐྱེ་ད་ནི་སྐྱེ་བོ་འདི་རྣམས་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་མཆོག་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་པོ་ཆེ། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་ཟླ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕྱིད་ཉིད་དགྱེས་པར་གྱུར་པའི་ལམ་བཟང་པོ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ། དེར་ཐབས་གང་ཞིག་གིས་ནི་བཀྲི་བར་བྱ་སྟེ། རེ་ཞིག་བཀྲི་བའི་ཐབས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་གཅིག་པོ་འདི་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ༎

义谓：引导趣入无自性——中观道一切门中，其中无上之门即是缘起，若实事师未达缘起之义，仅闻其名，即依诸事是缘起为由，执有自性，则如今还有何方便引导此诸士夫，步入三世胜圣诸佛菩萨稳速前进的大道、诸求解脱者无与伦比的津梁、世尊您欢喜的方便智慧双运妙道呢？暂无引导的方便者，以完全舍弃解脱涅槃的唯一因故；彼颠倒而行二谛建立故。

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་མིང་ཉིད་ཀྱིས། །ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྐྱེན་ཉིད་འདི་བ་ཙམ་གྱི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ཕྲ་མོ་མ་རྟོགས་པས་རྟེན་འབྱུང་གི་མིང་ཙམ་ལས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་རགས་པ་ཙམ་འདོད་པ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ།

“若即由彼名”，谓诸实事师未了悟唯依缘假立的微细缘起，仅由缘起之名，只承许因缘而生的粗分缘起。

དེས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ཚུལ་ནི། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་གིས་གཞན་དབང་སེམས་སེམས་བྱུང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་དབང་གི་སྐྱེ་འགག་བློ་འཁྲུལ་བས་སྐྱེ་འགག་ཏུ་ཞེན་པ་ཙམ་གྱི་ངོར་ཡིན་ན། གཞན་དབང་པོ་རང་གི་ངོས་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་ལས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས།

彼执着诸法自性成立的情形者：诸实事师感到：“依他起心心所，若是从因

缘中自相而生，则成胜义生；若依他起的生灭，仅存在于错乱心贪着生灭的心目前，则依他起就其自身而言，并不成立为因果，故而从因生果等一切因果皆不合理！”

གདགས་གཞི་མེད་ན་བཏགས་པ་ཡང་མེད་པས་ཆོས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཕྱེད་པ་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་པས་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བ་ནི། ཆད་ལྟའི་གཙོ་བོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་འགོག་པའི་ཚུལ་བྱང་སར་བཤད་པ་དང་།

由依此想，故作是说：“若无假立处，假法亦无，也就不存在法唯是假立及以此作为真实义二者，故无自性见是最主要的大断见。”如是在《菩萨地》中，说到破无自性诸师的情形。

བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དུ་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ལ་དྲི་བ་བྱས་ནས། ལན་བཏབ་པ་རྣམས་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མ་བས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་བཤད་པ་དང་།

《摄决择分》中，对于无自性师所说“一切法胜义无、世俗有”，诘问胜义、世俗，于诸答复，示其相违等，由此而说中观师毁谤三性。

གཞན་ཡང་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་དང་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུང་བ་ཕལ་ཆེར་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་པ་ལས་ཤེས་དགོས་པས་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པར་རྣམས་ཀྱིས།

另外，《辨中边论》本颂、释文，以及七部量论等唯识论典，宣说众多破无自性的道理，多是以诸事物从因缘而生的理由，成立诸事物有自性，我们必须从中了知。

དེ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སྨྲས་ཀྱང་དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

诸具慧者，当详细地阅读彼等论著，否则，若未善加了知下部诸宗如何承许的情况，虽说此应成宗是一切宗派中最为殊胜者，亦仅是空口立宗而已。

དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་འདི་དག་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་ལ་རེ་ཞིག་བཀྲི་བའི་ཐབས་མེད་པ་ནི། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྟ་ཞོག་ཐར་བ་ཙམ་ཡང་འཐོབ་པའི་ཐབས་མེད་དེ། འཕགས་པ་ལྷས། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་དང་།

无有方便稍暂引导此等说有如是自性师趣入胜者欢喜之道：若未达缘起真如，且不说一切智，即便仅解脱一事，也无法证得，如圣天说：“寂灭不二门。”

ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་བ་འགྲུབ་ཡོད་མིན། །ཞེས་སོགས་ལུང་རིགས་མཐའ་ཡས་སོ། །

月称菩萨说："出离龙猛论师道，更无寂灭正方便，彼失世俗及真谛，失此不能得解脱。"有如是等无边教理。

རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བཀྲི་བའི་སྒོ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་འདི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཡིན་པ་ནི་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དང་མདོ་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

此已成立：缘起之理，是引入无自性的无上之门；此缘起理，是诸佛佛子共履的唯一大道。经中亦广为宣说。

གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་བཅོས་མིན་ལྟོས་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

己三、正明承许自相违的妨害：

རང་བཞིན་བཅོས་མིན་ལྟོས་མེད་དང་།།རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་དང་བཅོས་མ་གཉིས།།
ཇི་ལྟ་བུར་ན་གཞི་གཅིག་ལ།། མི་འགལ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།།

颂曰：

自性无作待　　缘起有待作
何能于一事　　二无违和顺

དོན་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བཅོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ལྟོས་པ་མེད་པ་དེ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅོས་མའི་རང་བཞིན་ཅན་འདི་གཉིས། ཇི་ལྟ་བུར་ན་གཞི་དངོས་པོ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་འགལ་བར་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བཅོས་མ་དང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དང་། ལྟོས་པ་དང་ལྟོས་པ་མེད་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་སྤང་བའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་སོ། །

义谓：依汝实事师所许，诸事物的自性非由因缘造作、且无观待，而缘起则有着待他、造作的体性，此二者如何能于一种事物之上，互不相违地聚合在一起呢？不能者，以造作与非造作、观待与不观待，是相互排除之相违故。

འདི་ནི་འཕགས་པ་ཀླུས། རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ནི། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་ཤིང་།

此与圣者龙树所说"自性从因缘，出生不合理"等的正理相符。

བཅོས་མིན་དང་ལྟོས་མིན་གྱི་དོན་ནི། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཚིག་འདི་

གཉིས་རང་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས། དགག་བྱ་བདེན་པ་འགོག་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་ཞིང་།

非造作、非观待之义者：当从解说“自性非造作，不观待于他”之义中了知。彼复如是，此二句是总示自宗的自性总性相，故于破所破谛实、开示彼法性无谛实是诸法自性二者，皆可配合。

མ་བཅོས་པ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་དེ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་མི་འཁྲུལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའོ། །ལྟོས་པ་མེད་པ་ནི། ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་པ་ཆོས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་མི་དགོས་པའོ། །

“非造作”者，谓非由因缘新造，成立为彼法恒时不错乱的自性；“非观待”者，安立为彼法自性，不必观待他法而安立。

དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་གིས་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་མེའི་ཚ་བ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆུའི་ཚ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མེའི་རང་བཞིན་དུ་བཞག་པ་དང་། བདེན་མེད་མེའི་རང་བཞིན་དུ་ཚད་མས་རྙེད་པ་ན་ཚ་བ་དེ་ཉིད་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་འདོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་དོ། །

若如是，实事师许为自性的火之热，是由因缘新造的有为故；而且是待水之热，而立为火的自性；若以量获得无谛实为火的自性，则会舍弃执彼热为火自性的执着故，因此，火之热理应不是火自性。

བདེན་མེད་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་པ་ནི་འཐད་དེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར།

安立无谛实为火自性合理者，以非因缘新造，并且不待他法，一向能立为火之自性故。

ལྟོས་མེད་ཀྱི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པ་ལ་བཤད་ན་བཅོས་མིན་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། ཆོས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མི་དགོས་པ་ཙམ་ལ་བྱས་ན། ཆོས་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །

非观待之义，应是如此，否则，若说为不待因缘，则与非造作有重复之过；若仅指不必待他法而安立，则法性非缘起。

འོ་ན། ཆོས་ཉིད་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་གཞི་གཅིག་ཏུ་འདུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བཅོས་མ་ཡིན་མིན་དང་ལྟོས་མི་ལྟོས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན།

问：“那么！法性与缘起，亦不可和合于一事者，以是造作非造作、观待不观待相违故。”

སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་འཇོག་ནའང་། ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་

རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་འཇོག་དགོས་ཤིང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་ལུགས་འདི་བ་གཏན་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

无过者，法性虽由观察胜义之量安立，但彼法性是诸法的自性，却须由其它名言量安立，而且，亦仅于世俗之中，许法性是自性，本宗根本不许自体有故。

ངོ་བོས་ཡོད་ན་ཐ་སྙད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་རྙེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་འདི་དག་ཤེས་པ་ལ་ལུགས་འདིའི་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་ས་མཚམས་དང་། ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་སོགས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཞིབ་པར་སྦྱང་དགོས་སོ། །

若自体有，必须非仅名言，而是由观察胜义量所得，故不相同。然而欲了知此等，必须详细学习本宗观察胜义的界限、安立名言情形等二谛安立。

གསུམ་པ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པས་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ལྟ་བ་སྤོང་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཚུལ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པས་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ལྟ་བ་སྤོང་ཚུལ་ལས་ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་སུས་ཀྱང་གླགས་མི་རྙེད་པར་ངེས་ཚུལ་ལོ། །

戊三、由宣说缘起，断除增益、损减见之理，分二：己一、能仁王说缘起如幻之理；己二、由宣说缘起，断除增益、损减见之理，由于定解佛经，谁亦无机可乘之理。

དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

初者，

དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང་།།རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གདོད་མ་ནས།།
རྣམ་པར་དབེན་ཡང་དེར་སྣང་བས།། འདི་ཀུན་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས།།

颂曰：

故说缘起法　　虽自性本离
然似彼显现　　此皆如幻事

དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་འཐད་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་གཟིགས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ། འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་ནི་གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་དུ་གནས་ཀྱང་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྨོངས་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་བྱས་པ་དག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དེར་གྲུབ་པར་སྣང་བས་ན་ཆོས་འདི་ཀུན་སྣང་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

义谓：世尊您善加观见无少许谛实成立之法极为合理，因此，所有依缘而生的内外之法，此等悉皆本来远离自性成立，然诸愚夫异生因愚昧翳障，令慧

眼衰退。在此等愚人前，一切法显现为自性成立，故说此所有法皆如现空二者聚合的幻事。

གསུངས་ཚུལ་ནི་མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། སྒྱུ་མ་ཆུ་བུར་སྨིག་རྒྱུ་གློག་འདྲ་ཞིང་། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆུ་ཡི་ཟླ་བ་བཞིན། །ཤི་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཡི། །སེམས་ཅན་ཤེད་ལས་སྐྱེས་པ་མི་དམིགས་ཀྱང་། །ལས་རྣམས་བྱས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །དཀར་ནག་ཇི་བཞིན་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་བྱེད། །རིགས་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒོ་འདི་བཟང་པོ་སྟེ། །ཕྲ་ཞིང་མཐོང་དཀའ་རྒྱལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། །ཞེས་དང་།

宣说情形者：

如《三摩地王经》中说："一切诸法如水月，等于幻泡阳焰电，虽诸死已往他世，有情意生不可得。然作诸业终不失，如其黑白成熟果，如此理趣门贤妙，微细难见佛行境。"

གཞན་ཡང་། ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་སྒྱུ་འདྲ་སྟོང་བ་སྟེ། །མུ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །འདིར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་དང་།

复说："诸法自性空如幻，非诸外道能了知。"宣说如是等无边言教。

ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་དབུ་མ་བ་དང་། ལུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འདི་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་དཔེར་མཛད་པར་འདྲ་ཡང་། དཔེར་བྱེད་ལུགས་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་དགོས་ཀྱང་འདིར་ནི་ཚིག་མང་གིས་དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ། །

此处，唯识师、许名言之中有自相的中观师、此殊胜宗师虽同以幻事为喻，然取喻方式，却有着极大的粗细差别，还须了知，但此处恐文字过繁而不书。

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

己二、由宣说缘起，断除增益、损减见之理，由于定解佛经，谁亦无机可乘之理：

ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ། །རྒོལ་བ་འགས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་དུ། །
གླགས་མི་རྙེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་། །འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ལེགས་པར་འཐུམས། །
ཅི་སྐད་ཅེ་ན་འདི་བཤད་པས། །མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ལ། །
སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི། །གོ་སྐབས་རིང་དུ་མཛད་ཕྱིར་རོ། །

颂曰：

说如尊所教　　无少有敌者
能如法求过　　善达即由此
何故由说此　　于见不见事
远离增益执　　及损减过故

དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་མདོ་གཞན་དུ་སྤངས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་དང་། བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་

ཏེ་བཞི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་འགའ་སྟེ་སུས་ཀྱང་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ཀླན་ཀའི་སྐབས་མི་རྙེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་། རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ལེགས་པར་འཁྲུམས་པ་སྟེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡིན་ཏེ།

义谓：说如世尊您于它经中，所开示的断圆满、证圆满、出离道、障碍法，于此四法，少许敌者——谁亦不能获得如理诤难的机会。于如是宣说之义，亦是由此宣说缘起之理，而善加通达。

ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་འདི་བཤད་པས་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་གནས་དང་མ་མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གསལ་བར་མཛད་པས། དངོས་པོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་སྟོན་པ་གཞན་དག་གི་སྨྲ་བ་ནི། འཐད་པའི་གོ་སྐབས་རིང་དུ་མཛད་དེ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

何以故？以由怙主您说此缘起之理，如实地明示见事——现前分、不见事——隐蔽分的实相，令远离增益、损减事物的他师邪说，其再无合理之机，而被彻底摧毁故。

དེ་དག་གི་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ལྟ་བ་ངན་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་བཅོམ་པས་ན། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་མེད་པར་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ། །

由摧毁彼等成立增益、损减恶见的一切理，亦间接成立心续上无生起增益、损减见的时机。

མི་འཇིགས་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་ལ་སྐབས་མི་རྙེད་པར་གསུང་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། ཀྱེ་མ་བདག་གིས་ཆོས་འདི་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་དམ་བཅས་ན། འདིར་ང་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་སྟེ་གྲགས་ཆེའོ། །

说于四种无畏立宗，不得发难之机者：众所周知，经言："若立誓曰：'奇哉！我现前圆满觉悟此等诸法！'于此，我……。"

རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱ་ཞེས་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པ་དང་།

由说缘起，明示诸事实相，无我真如，远离一切增益、损减边，从而开示障碍法说："不依实执无明所引惑业！"

ཐར་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བརྙེས་པས་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་། ཚུལ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ་དམ་བཅའ་བཞི་ལ་སྐབས་མི་རྙེད་པར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་རྟེན་

འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་ལས་འབད་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
开示决定出生解脱涅槃的方便——证悟无自性之道；佛证得彼道究竟的法身，为断圆满；由向他人开示彼理，证得摄受所化弟子的方便，为证圆满，于四立宗，成立不得发难时机者，以彼四者由事势正理成立情形，经由上面所说以正理成立缘起真如，不费辛劳，即能通达故。
མི་འཇིགས་པ་བཞི་འཆད་ཚུལ་སྐབས་འདིར་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་དེས་མ་ཁྱབ་བོ། །
说四无畏之理，此处是就主要而言，并非皆是彼。

གཉིས་པ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་བཀའ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པའི་དཔེ་དེས་བཀའ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
丁二、以彼证成宣说空性诸经无过之喻，亦成立诸余经亦无过：
ཁྱོད་ཀྱི་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་པར། །མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་རྟེན་འབྱུང་གི།
ལམ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་གཞན་ཡང་། །ཚད་མར་གྱུར་པ་ངེས་པ་སྐྱེ། །
颂曰：
缘起道因相　　见尊说无比
由此证余语　　是量起决定
དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་སྨྲ་བ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་ཐུག་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་ལམ་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་མི་བསླུ་བར་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དཔེར་བྱས་ནས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་གསུང་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་བསྟན་དོན་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཚད་མར་གྱུར་པར་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་སོ། །
义谓：观见世尊您言说无与伦比的究竟理由，即是观此宣说缘起道不欺诳，以此为喻，能生起决定：开示极隐蔽分其他佛语于所示义，亦是不欺诳之量。
སྐྱེ་ཚུལ་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་མདོ་གཞན་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་བསླུ་བ་མེད་དེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་སོ། །
生起情况者："开示'施生富'等极隐蔽分的其他经典有法，于自所示义，不欺诳者，以是三观察清净之言教故，喻如开示空性之经。"从如是因中生起。
དཔྱད་པ་གསུམ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། ལུང་གི་ཚིག་གོང་འོག་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་མེད་པ་གསུམ་ལ་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་བཤད་དོ། །

三观察者：克主·格乐华藏说是现量、比量二者不妨害，无言教语句前后、直接间接相违等的妨害。

ལ་ལ་དག དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་འགོད་པ་ནི་རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་གཏམ་མོ། །

有些人立“如来说故”等，实属不懂理路之言。

གསུང་འདི་ནི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ལྐོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བརྟེན་ཏེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་བར་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

此说如同《四百论》说：“若于佛所说，深事以生疑，可依无相空，而生决定信。”其注释之中，月称菩萨亦详为宣说。

འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་ཡང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་པ་དང་། དེས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཡང་སྟོན་པ་ཚད་མར་ངེས་པ་ལས་གཏིང་ཚུགས་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པ་ནི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དག་གི་ལུགས་ཡིན་གྱི། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མ་ངེས་བཞིན་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚིག་འདོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་དག་ལ་ནི། མཆོག་གསུམ་གྱི་ཐུགས་རྗེས་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་བརྗོད་པའི་ཕན་ཡོན་ཚད་མེད་པ་ནི་འབྱུང་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་སུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་རང་རེའི་སྟོན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགྲོའི་དོན་གང་ཡང་འོང་ས་མེད་དོ། །ཞེས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དག་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

如是如诸大智者说：“既于佛语，通过三观察清净的方式，以正理于希求解脱者成为量的情况，获得定解，彼从定解能仁王亦为量大师中，得到根深蒂固的坚固信心，是大智慧者之宗；若仅连所知中有解脱、一切智的理由，都未决定，只是专心念诵皈依文，虽会因三宝悲心摄受，出生无量念诵皈依文的胜利，然而由于不知外道大师与我等本师二者的功过之别等，无从发生任何真正的皈依之义。”

གཉིས་པ་ལུང་གི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པ་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཉིད་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་བཞི། ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དེ་ཤེས་པས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་གུས་པར་རིགས་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རང་ཉིད་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་ནས་ཐུབ་པ་ལ་གུས་པར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །

丙二、由证成教正法无过，从中证成，佛不欺希求解脱者，分四：丁一、解说内外大师差别；丁二、由知其差别，理应唯敬佛陀：丁三、显示至尊上师

自己亦是见到理由而敬能仁；丁四、“成立教法与大师是量”的摄义。
དང་པོ་ནི། དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུངས་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།
初者，
དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུངས་པ།།ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་ལ།།
རྒུད་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་གྱུར།། ཉེས་ཀུན་རྩ་བ་ཞོག་ཕྱིར་རོ།།
ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི།། ཡུན་རིང་ངལ་བ་བསྟེན་བྱས་ཀྱང་།།
ཕྱི་ཕྱིར་སྐྱོན་རྣམས་བོས་པ་བཞིན།།བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བརྟན་ཕྱིར་རོ།།
颂曰：
见如义善说　　有随尊学者
衰损皆远离　　灭众过根故
由背尊圣教　　虽久依疲劳
后后过如呼　　我见坚固故
གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟིགས་ནས་རིགས་པ་ཡང་དག་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ཏེ་གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པར་སྟོན་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་པོ་མགོན་པོ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས། ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་བླང་བ་དང་དོར་བའི་གནས་ལ་བཀའ་བཞིན་སློབ་པ་རྣམས་ལ། རིམ་གྱིས་སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་སོང་སྟེ་མཐར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཞོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
义谓：如实观见实相之义，从正理之道中引发，随应所化之慧而开示，依善说者怙主能仁王您如何宣说般，随之而行，如教而学修取舍之处的诸学者，渐次远离有寂一切衰损，终成具有无生之法者，以将会遮遣一切罪过的根本——我执无明故。
ཡིད་རྨོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་པོར་སྐྲ་འབལ་བ་དང་། མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་དང་། ཁྲུས་བྱེད་པ་སོགས་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ངལ་བ་མང་པོ་བསྟེན་པར་བྱས་ཀྱང་། ཕྱི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྐྱོན་རྣམས་བོས་པ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉེས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
由于内心随愚昧自在，背离怙主您教法的诸外道众，虽于极长久的时间里，依靠拔发、烤五火、沐浴等众多的难行疲劳，反而于内心上，如招唤而云集一样，越往后越会增长烦恼与痛苦之过者，以一切罪过的根本我见，由成立它的能立因令我见更加坚固故。

འདི་ནི་གོང་དུ་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་བསྟན་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྒྲུབས་པ་རྣམས་ལས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་སོགས་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་རིགས་པ་ཡང་དག་པའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
当知："开示我执是轮回根本、证悟无我之慧是我执的对治法，以及开示缘起真如，于前成立此等是能仁王的特法，从中善为成立随遍、逆遍等，是故，此是正理。"
དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་བ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་བསྟན་པ་ནི་ལམ་བདེ་བས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་། འཁོར་བའི་རྒྱུན་ལས་ལྡོག་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པ་དང་ཐར་འདོད་མི་བསླུ་བ་དང་། གཅིག་ཏུ་དགེ་བ་དང་། ཉེས་པ་དག་པར་བྱེད་ལ། ཕྱི་རོལ་བའི་བསྟན་པ་ནི་དེ་དག་ལས་བཟློག་པ་སྟེ།
若如是，胜者能仁王的教法乃是由安乐道证得安乐果、截断轮回之流、净化烦恼、不欺希求解脱者、纯一妙善、能净罪过；而外道教法，则与彼等相反。
ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། གང་སྐད་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །བདེ་བས་བདེ་བ་འཐོབ་བགྱིད་པ། །དེ་སྐད་སྨྲ་བའི་སེང་ཁྱོད་ཀྱི། །གཞུང་ལུགས་ལ་ནི་འགྲོ་འདི་དང་། ། ཅེས་དང་།
如《殊胜赞》中说："何故由尊教，安乐得安乐，故于说法狮，尊教此众生。"
བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། འཇུག་དང་ལྡོག་པ་གང་ལགས་དང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་གང་། །དེ་ཉིད་དཔའ་བོ་ཁྱོད་བཀའ་དང་། གཞན་གྱི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ལགས། །འདི་ནི་གཅིག་པུ་དེ་བཞིན་ཉིད། །དེ་ནི་བསླུ་ཆོས་འབའ་ཞིག་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དང་གཞན་གྱི་ཚིག །དེ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་གཞན་ཅི་འཚལ། །འདི་ནི་གཅིག་ཏུ་དགེ་ལ་དེ། ། གཅིག་ཏུ་བར་ཆད་བགྱིད་ལགས་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དང་གཞན་གྱི་ཚིག །དེ་ལས་མི་འདྲ་ཅི་ཞིག་མཆིས། །དེ་ཡིས་བསྙོས་ཤིང་ཉེར་བསྙོས་པ། །འདི་ཡིས་དག་པར་བགྱིད་འགྱུར་བ། ། དེ་ཉིད་མགོན་པོ་ཁྱོད་བཀའ་དང་། །གཞན་གྱི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
《赞应赞》也说："谓应趣应遮，清净及杂染，此是雄尊语，与余言差别。此纯显真如，彼唯欺罔法，尊语与余言，除此须何殊？此专一妙善，彼唯障碍法，尊语与余言，除此有何别？由彼染极染，由此能清净，此即依怙语，与余言差别。"

གཉིས་པ་ནི། ཨེ་མའོ་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།
丁二、由知其差别，理应唯敬佛陀：
ཨེ་མའོ་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི།། ཁྱད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་གྱུར་པ།།

དེ་ཚེ་རྐང་གི་ཁོང་ནས་ནི།། ཁྱོད་ལ་ཅི་ཕྱིར་གུས་མི་འགྱུར།།
ཁྱོད་གསུང་དུ་མ་ཅི་ཞིག་སྨོས།།ཆ་ཤས་རེ་ཡི་དོན་ཙམ་ལའང་།།
འོལ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་ངེས་རྙེད་པ།། དེ་ལའང་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྟེར།།

颂曰：

希有诸智者　　善达此二别
尔时于圣尊　　岂不从髓敬
纵于一分义　　得少许决定
尚与彼胜乐　　况尊众多说

དོན་ནི།　ཨེ་མའོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་ཆེན་པོ་ཐུབ་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་མཁས་པ་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།　གང་གི་ཚེ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ།　རྐང་གི་ཁོང་ནས་ཏེ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་མཁས་པ་དེ་ནི།　ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་གུས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་གུས་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་རབ་དུ་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ལ་ལྟ་ཅི་ཞིག་སྨོས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པའི་ཆ་ཤས་རེའི་དོན་ཙམ་ལའང་། འོལ་སྤྱི་ཙམ་སྟེ་གོ་བ་རགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐོས་བྱུང་གི་ངེས་པ་སུ་ཞིག་གིས་རྙེད་པ་དེ་ལའང་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྟེར་བར་བྱེད་པས་སོ། །

义谓：诸位智者，具有分辨善恶的智慧，见到极其稀有胜处能仁的功德，若时洞悉如方才所说能仁王与外道诸师教法二者的功过差别，尔时，彼智者何故不深心地恭敬能仁王您呢？理当恭敬者，以暂且不说通达怙主您的众多教言，即便仅对于开示真如缘起的零星之义，若谁由粗略的了解，获得闻所生的定解，于其亦会赐予解脱与一切智的胜乐故！

འདི་ནི་འཕགས་པ་ལྷའི་ཞབས་ཀྱིས་། །བསོད་ནམས་ཆུང་ངུས་ཆོས་འདི་ལ། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་། །སྲིད་པ་རྡུལ་བོར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་གོ །སྲིད་པ་རྡུལ་བོར་བྱེད་པ་ནི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་སྲིད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བདེན་འཛིན་རྒྱུན་གཅོད་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནོ། །

此与圣天菩萨所说“薄福于此法，都不生疑惑，若谁略生疑，亦能坏三有”，同一意趣。“坏三有”者，义谓合理之疑令趣向截断三有主因实执续流。

དེ་ལྟར་ཡང་དེའི་འགྲེལ་བར་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ངེས་པར་འདིའི་སྲིད་པ་དེངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་གལ་ཏེ་འདི་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དམིགས་པ་ན་དེའི་ཚེ་རིམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་རྐུན་པོ་གཅོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

如是亦如其释中，月称论师广为解说：“仅由此疑亦定会消除三有者，以若

想到‘它是这样的吗？’彼时，渐次成为斩断烦恼盗贼之因……。”

གཞན་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་བཟུང་བ་དང་གཞན་ལ་བསྟན་པས། གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕུལ་བ་ལས་ཀྱང་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཐོབ་པ་དང་། ཆོས་འདི་ལ་མོས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་དགེ་བཅུ་དང་། མཚམས་མེད་ལྔ་སོགས་ཆོ་ག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འདག་པ་སོགས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་ཆོས་འདིའི་བག་ཆགས་བརྟས་པར་བྱའོ། །

另外，仅受持开示空性的一偈颂，并向他人宣说，所得福德，较以七珍宝充斥的恒河沙数世界供养佛陀，犹超出许多。仅胜解此法，亦能净化十不善、五无间等轨则、戒律颠倒的一切罪过等，我们应当忆念经中所说无量胜利，滋养此法习气！

　　གསུམ་པ་ནི། ཀྱེ་ཧུད་བདག་བློ་རྨོངས་པས་བཅོམ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

丁三、显示至尊上师自己亦是见到理由而敬能仁：

ཀྱེ་ཧུད་བདག་བློ་རྨོངས་པས་བཅོམ།།འདི་འདྲའི་ཡོན་ཏན་ཕུང་པོ་ལ།།
རིང་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་གྱུར་ཀྱང་།།ཡོན་ཏན་ཆ་ཙམ་མ་འཚལ་ཏོ།།
འོན་ཀྱང་འཆི་བདག་ཁར་ཕྱོགས་པའི།།སྲོག་གི་རྒྱུན་ནི་མ་ནུབ་པར།།
ཁྱོད་ལ་ཅུང་ཟད་ཡིད་ཆེས་པ།།འདི་ཡང་སྐལ་བ་བཟང་སྙམ་བགྱིད།།

颂曰：

嘻愚坏我慧　　于如此德聚
虽曾久皈依　　未知德少分
然幸将近终　　命相续未没
于尊略生信　　想此亦善根

དོན་ནི། ཀྱེ་ཧུད་ནི་སྨྲེ་སྔགས་ཀྱི་ཚིག་སྟེ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོ་བདག་གི་བློ་གྲོས་ནི། །རྨོངས་པ་མ་རིག་པས་བཅོམ་པ་སྟེ་བསྒྲིབས་པས། བཤད་ཟིན་པ་འདི་འདྲའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕུང་པོ་སངས་རྒྱས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀོ་ནའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་མ་འཚལ་ཏེ་ཤེས་པར་མ་གྱུར་ཏོ། །

义谓：“噫”，伤叹之语。本论作者我的智慧，被愚昧无明所坏、蒙蔽，虽曾长久地皈依这般已说的功德聚——佛能仁王，却仍未了知唯作为您功德的宣说“缘起诸法真如”少分之义。

འོན་ཀྱང་རྟག་ཏུ་འཆི་བདག་གི་ཁར་ཕྱོགས་ཤིང་འགྲོ་བའི་སྲོག་གི་དབང་པོ་འདིའི་རྒྱུན་ནི་མ་ནུབ་པ་སྟེ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་མ་དོར་བའི་སྔོན་དུ། ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཚན་

མར་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་བཤིག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལྷག་མ་མེད་པར་བཅད་པས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ལ་ཙུང་ཟད་ཡིད་ཆེས་པ་སྐྱེ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་དད་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྙེད་པ་འདི་ཡང་།། སྐལ་བ་བཟང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་དོ།།

然而在恒常奔向死主之口的命根相续还未沉没——未舍身寿行之前，幸以清净正理之力，破坏一切相执的执着所缘，无余斩断于真如性疑虑它边的增益，稍微信奉能仁王您，即获得从理路中引发的非造作之信，想来“此又是多么美好的善缘！”

འདི་ནི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པར་བཤད་པ་ལྟར། རྗེ་ཚེའི་སྨད་ཀྱི་སྐབས་ཤིག་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་གཟིགས་པས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་འཆད་པར་བྱ་སྟེ། འོན་ཀྱང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ནི་རིང་མོ་ཞིག་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེན་པོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་ཡིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར་མཛད་པ་ནི་སྙིགས་མའི་དུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་བློ་གྲོས་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བར་གཟིགས་ནས་ཚུལ་བསྟན་པ་ཙམ་མོ།།

此如上首弟子克主·格乐华藏所说共不共传记般，说至尊师在下半生，由阅读《中论》的注释《佛护论》，以此为缘，一如龙树意趣，如实洞悉甚深缘起真如，远离一切戏论边。然而，此位大士久远以来，已到达伟大佛子行的彼岸，故行持如新证真如者，乃是见到当会利益浊世诸劣慧所化机，而唯示现而已。

ཡང་ན། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། ཡང་དག་མཐའ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་སྔགས་ལ་རག་ལས་པར་འདུག་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཆེས་དཔག་པར་དཀའ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞིག་འཆད་ཚུལ་ཡོད་མོད་ཀྱང་ཐུན་མོང་དུ་བསྙད་པར་བགྱི་བ་མ་ཡིན་པས་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

或者，至尊师说“善加了知清净边（实际），依赖于咒”，随行此语，虽说有着极难测度的行传，然非共同所言，暂且不提。

ལ་ལ་དག   ཡོན་ཏན་ཆ་ཙམ་མ་འཚལ་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་ཙམ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་མ་ཐོབ་པ་ལ་འཆད་དགོས་ཀྱི། མ་ཤེས་པ་ལ་བྱས་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕུང་པོར་རྟོགས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་། དཔྱད་པ་དེ་ནི་འགངས་ཆེ་བར་མ་མཐོང་ངོ།།

虽有些人说：“‘**未知德少分**’，必须解说成即便佛的少分功德，自心续上亦未获得。若作‘未知’解，则与说通达为德聚相违。”然未见此观察是多么重要。

བཞི་པ་ནི། སྟོན་པའི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

丁四、“成立教法与大师是量”的摄义：

སྟོན་པའི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་དང་།།ཤེས་རབ་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པ་གཉིས།།
འཇིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཞིན།།ཕུལ་བྱུང་ལེགས་པར་ཁྱོད་མཁྱེན་གཞན་གྱིས་མིན།།

颂曰：

说中缘起说　　慧中缘起智
二如世胜王　　尊善知非余

དོན་ནི། གང་ཞིག་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་མི་བསླུ་བའི་སྟོན་པར་གྱུར་པ་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། བླང་དོར་སྟོན་པའི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་འདི་གཉིས་ནི། འཇིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཉིད་དུ་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་ཚུལ་དེ་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་འབའ་ཞིག་གིས་མཁྱེན་ཅིང་གཞན་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་སེར་སྐྱ་སོགས་ཀྱིས་ནི་ཚུལ་དེ་ཤེས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

义谓：于诸希求解脱者，不欺诳的大师唯是能仁王您，因为宣说取舍之中，缘起真如之说，以及一切智慧之中，了知缘起真如之智，此二者如世上的胜者王般，善加成立为无与伦比的稀世珍奇，甚深缘起之理，唯有能仁王您了知并向他人悲悯宣说，而其他外道大师迦毗罗仙等并不了知故。

རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ནི་ལ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འཆད། འགའ་ཞིག་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུར་འཆད་དོ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་བསྟན་པ་ཡང་ཚད་མར་གྱུར་པར་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པས་ཚིགས་བཅད་འདིས་དོན་བསྡུ་བ་འཆད་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་དེའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་བསླུ་བ་ཉིད་དུ་གནས་སོ། ཞེས་པ་འདི་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་པའོ། །

“胜王”，有说是婆伽梵；有说是如意宝。由导师世尊是量，间接成立其教言亦是量。此颂解说摄义情形者，谓于前所说内容善加成立：“唯有能仁王及其教法，于希求解脱者而言是量，其他外道大师及其教法，悉皆欺诳。”

ཇི་སྐད་དུ། མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་རྣམ་བསམས་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་མགོན་ཁྱོད་ལ། །བདག་གི་ཡིད་ནི་དང་བར་གྱུར། །ཅེས་པ་ལྟར་རང་དང་གཞན་གྱི་སྨྲ་བ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས། བདེན་བཞི་དང་ཁྱད་པར་དུ་རྟེན་འབྲེལ་

བསྟན་པའི་ཚུལ་འདིས། སྨྲ་བའི་ཉི་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། གང་གཟེགས་ཟན་དང་། རྐང་མིག་པ་དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་གོས་ཅན་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བརྟགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ངན་པའི་མུན་པ་སྟུག་པོ་དེ་དག་སེལ་བར་མཛད་པ་ལ།

如云："于余外道教，如如善思惟，如是如是我，心信于依怙。"通过善加了知自他部的观点，即由开示四谛，尤其是缘起之理，必须生起从无垢正理路引发的坚固定解：言说昊日如来的极亮语光明能够扫尽食屑仙人、足目仙人、方衣者、胜推度者等妄情计度的恶论浓厚黑暗。

དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་ངེས་པ་བརྟན་པོ་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་རང་གི་སྟོན་པ་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་དུ་སྨྲས་ཀྱང་སྨྲས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ནི་སྟོན་པ་གཞན་སྤངས་ནས་ཁྱོད་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་རང་གི་སྐྱབས་འགྲོའི་མཚང་སྒྲོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

否则，虽说本师尽除诸过，亦唯空口说说而已故；并且成了宣传自己皈依的缺点故："我舍弃其他大师，唯皈依您，然无任何理由！"

དེ་བས་ན་བཤད་ཟིན་པའི་གཞུང་འདི་དག་ལ་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས་ཞིབ་ཏུ་སྦྱང་དགོས་ཏེ། ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཟབ་མོ་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་བསྟན་པ་དང་བཅས་པ་ཐར་འདོད་ལ་ཚད་མར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

是故，诸希求解脱者，必须详细地学习已说的此等论典，以通达抉择修持的甚深扼要——四谛极细取舍处，成立大师能仁王及其教法于欲解脱者是量故。

དེ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་རྒུད་པ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཡི་རྩ་བ་མ་རིག་སྟེ། །ཞེས་སོགས་སྐབས་ལ་ལར་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཕྲ་མོ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེས་དྲངས་པའི་ལས་ཉོན་དང་། དེ་དག་གིས་བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ཕྲ་མོ་བསྟན་ཅིང་། རང་བཞིན་ཇོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ལ་ལར་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ལ་མྱང་འདས་སོགས་མི་རུང་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རང་ལུགས་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ཕྲ་མོ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་ཚུལ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཕྲ་མོ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བཤད་དུ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དེང་དུས་ནི་མཁས་པར་རློམ་པ་དག་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་འཆད་ཤེས་པ་ལྟ་ཞོག །གཞུང་འདི་དག་ན་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཞིག་བསྟན་ཡོད་སྙམ་པ་ཡང་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟར་གྱུར་འདུག་གོ །ཞིབ་པར་ཡི་གེ་མང་བས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

其中，亦是于"世所有衰损，其根是无明"等某些阶段，开示微细的集谛因

——执诸法自性成立的无明及其引发的惑业，彼等生起的微细苦谛；“自性无灭故”等某些阶段，由开示有自性之宗不可有涅槃等，间接如《六十正理论释》所说，自宗微细灭谛合理；其余诸文则抉择微细道谛证悟无自性之理，如是等内容，虽在大小乘无边道次第中详细地解说，然而时至今日，自诩为智者的人士，姑且不谈能了知如是解说，即便想到“此等论典开示着修道次第”，亦廖若晨星。若再详尽，文字更多，恐繁不录。

རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཐུབ་པའི་བཀའ་ཐམས་ཅད་མྱང་འདས་འཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་ན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་རིགས་པར་བསྟན་པ་དང་། རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་བསྟན་པ་འདི་འཛིན་པ་ལ་སྤྲོ་བར་བསྟན་པའོ། །

乙三、由此显示唯有佛教才是寻求解脱的津梁，分三：丙一、显示一切能仁教言皆是证得涅槃方便；丙二、因此，显示理当趣入胜者之教；丙三、显示作者本人欢喜受持具三特法之教。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་བཀའ་བསྩལ་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

初者，

ཁྱོད་ཀྱི་ཇི་སྙེད་བཀའ་བསྩལ་པ།།རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག།
དེ་ཡང་མྱ་ངན་འདའ་ཕྱིར་ཏེ།།ཞི་འགྱུར་མིན་མཛད་ཁྱོད་ལ་མེད།།

颂曰：

尽尊所垂教　依缘起性转
彼为涅槃故　尊无不趣寂

དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་བསྩལ་པ།

དེ་དག་ཐམས་ཅད་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་པར་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་རྒུ་རྣམས་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་མ་ཡིན་པར་རྩོད་པ་ལྷུར་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི་ཁྱོད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

义谓：世尊能仁王您开演的尽所有法蕴，彼等一切悉皆或直接或间接相应地趣入缘起空性之义，彼复唯是为了令九生含识证得涅槃，以您绝无不为寂灭轮回之苦，却专好诤斗等的行为故。

འདིར་ཐུབ་པའི་གསུངས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག་ཚུལ་ནི། གོང་དུ། དེ་ཚེ་བློ་དང་ལྡན་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

此处，一切能仁之语皆是趣入缘起情形者，前文“尔时具慧者”等时，已详

为解说故。

ཞི་བ་མྱང་འདས་འཐོབ་བྱེད་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཕྱིར་གསུངས། །ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་སྟེ། །དེ་ནི་དྲང་སྲོང་གསུང་ཡིན་སྤྱི་བོར་བླངས། ཞེས་བཀའ་ཐམས་ཅད་སྤོབས་པ་བཞི་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

唯是令证得寂静涅槃者，如至尊弥勒说："有义并与法系属，为断三界杂染说，开显寂静胜功德，彼大仙语敬顶戴。[6]"是说一切佛语皆具四无碍辩。

གཉིས་པ་ནི། ཀྱེ་མའོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

丙二、因此，显示理当趣入胜者之教：

ཀྱེ་མའོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི།།གང་གི་རྣ་བའི་ལམ་སོང་བ།།

དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཞི་འགྱུར་ཕྱིར།།ཁྱོད་བསྟན་འཛིན་པར་སུ་མི་གུས།།

颂曰：

美哉！尊圣教　　随至谁耳边

彼皆趣寂故　　尊教谁不持

དོན་ནི། ཀྱེ་མའོ་ཞེས་པ་ནི་ངོ་མཚར་བའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ནི། སྐྱེ་བོ་གང་གི་རྣ་བའི་ལམ་དུ་སོང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞི་བ་མྱང་འདས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་ཐར་འདོད་སུ་ཞིག་མི་གུས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །

义谓："美哉"，稀有难得之义。世尊您的教法，不管到达哪位士夫的耳边，彼等一切都将会证得寂静涅槃故。哪位希求解脱者不恭敬受持您的教法呢？皆会恭敬受持！

བསྟན་པ་རྣ་ལམ་དུ་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཞི་བ་འཐོབ་པ་ནི། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་བ་ལས། རེ་ཞིག་དང་པོར་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་། ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་མཛད། །དེ་ནས་ཡིད་ལ་བསམ་བགྱིས་ན། །འདོད་ཆགས་གཏི་མུག་རྣམས་ཀུང་སེལ། །ཞེས་དང་།

仅由耳畔听闻教法，能证得寂灭者，如《百五十颂》中说："且初闻尊语，能夺闻者意，次若正思惟，亦除诸贪痴。"

སྐྱེས་རབས་ལས། ཐོས་པའི་རྗེས་འབྲང་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད། །སྐྱེ་བའི་རྫོང་ལས་ཚེགས་ཆུང་ཐར་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར།

《本生论》说："听闻随转修心要，少力即脱生死城。"

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་རིམ་གྱིས་ཞི་བ་འཐོབ་པ་དང་།

ཐོས་པས་བླང་དོར་གྱི་གནས་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་དག་

[6] 若不具义，法不相属，不能断惑，不示寂静，则非佛法。

ཅིང་། དེས་བསླབ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་དེ་མྱང་འདས་འཐོབ་པར་ཐོས་པའི་ཚོམས་ལས། ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གནག་རྫི་དགའ་བོ་དང་སྦལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ཡང་སྦྱར་ན་འགྲིག་གོ །

闻思修三者，依于前前而发生，渐次证得寂灭；由闻善加了知取舍之处，戒学清净；由彼依次生起后二学，证得涅槃，如以《听闻集》中 “由闻知诸法”等文而解说。若配合如牧童欢喜、青蛙的典故亦可。

གསུམ་པ་ནི། ཕས་རྒོལ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

丙三、显示作者本人欢喜受持具三特法之教：

ཕས་རྒོལ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་དང་།། ལྷག་འོག་འགལ་འདུས་སྟོང་བ་དང་།།
སྐྱེ་རྒུའི་དོན་གཉིས་སྟེར་བྱེད་པ།།ལུགས་འདིར་ཁོ་བོ་སྤྲོ་བ་འཕེལ།།

颂曰：

能降诸怨敌　　离前后相违
与众生二利　　此教我生喜

དོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྨྲ་བ་དམ་པ་ཡིན་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་ཟིན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་གིས་ཕས་རྒོལ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་སྨྲ་བ་ངན་པ་མཐའ་དག་བྱེ་མའི་འཆང་བུ་ལྟར་འཛིག་པས་དེ་དག་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལུང་གི་ཚིག་ཉིད་ལ་ལྷག་འོག་འགལ་བ་འདུ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་། སྐྱེ་དགུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་སྟེར་བར་བྱེད་པས་ན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ལུགས་འདིས། རྩོམ་པ་པོ་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཁོ་བོ་སྤྲོ་བ་འཕེལ་ནས། ལུགས་འདི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་རྒྱས་སུ་བྱས་ཤིང་། ད་དུང་ཡང་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་ལུགས་བཟང་འདི་འཛིན་པར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ།

义谓：已由事势正理证成世尊是最胜说者，故世尊之语能摧毁外道诸敌的一切邪说怪论，碎如沙尘；而且言教之词，无前后自相矛盾之处；能施与九生含识所希求的增上生、决定胜二利，具有三种特法的此教，令到达自他宗海彼岸的作者善慧名称我欢喜增长，于一切方所，弘扬此教，现仍发誓在轮回未空之间，持此贤妙之宗！

ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ནི་གོང་དུ་ཕལ་ཆེར་བཤད་ཟིན་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་ངག །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

三种特法，前面多已解说。如正理自在法称论师亦说：“系属顺方便，说士夫义语……”

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ

བཞི་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ་ལ་རྩོམ་པ་པོས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ་འདོམས་པའོ།།
乙四、依彼随念佛恩之理，分二：丙一、作者随念佛之理；丙二、教导其他化机随念佛之理。
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་འདིའི་ཆེད་དུ་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ་དང་། ཆོས་འདི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་ཚུལ། རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་དོན་གསུང་ཚུལ་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཐུགས་སྤྲོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །
初者，分三：丁一、随念能仁王于有学道阶段，为此法而行持难行的情形；丁二、随念“若从能仁王，亲闻此法，何其幸哉”；丁三、由随念宣说缘起甚深义，内心欢喜的情形。
དང་པོ་ནི། འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
初者，

འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི།། ལ་ལར་སྐུ་དང་གཞན་དུ་སྲོག།
སྡུག་པའི་གཉེན་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཚོགས།།གྲངས་མེད་བསྐལ་པར་ཡང་ཡང་བཏང་།།

颂曰：

尊为求此故　　经于无量劫
数舍诸身命　　爱亲受用等

དོན་ནི། རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་ལམ་འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྐུ་ཚེ་ལ་ལར་སྐུ་སྟེ་ལུས་དང་། སྐབས་གཞན་དུ་ཆེས་ཕངས་པའི་སྲོག་དང་། སྙིང་དུ་སྡུག་པའི་གཉེན་དང་། གསེར་གོས་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་ཚོགས། གྲངས་མེད་གསུམ་མམ་བདུན་སོགས་ཀྱི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཏང་སྟེ་དཀའ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྱད་པས་ན། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ནི་ཐར་འདོད་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གཅིག་ཏུ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་སྐྱབས་མཚུངས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པའོ། །
义谓：为求此甚深缘起之道，能仁王您在有学道阶段，在三或七等的无数大劫之中，不止一次，数数地在某些生中施舍身体，或在其它时候，施舍极其珍贵的生命、至爱的亲人、黄金锦服等众多受用财物，行持无量难行，能仁王您于希求解脱的诸位化机而言，是无与伦比的救怙主，一向有着深重的恩德！如是随念佛。

དེ་ཡང་དཀའ་བ་སྤྱད་ཚུལ་ནི། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་སྔོན་སློབ་པ་ལམ་ལ་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཤི་བིར་གྱུར་པའི་ཚེ། ཚིགས་བཅད་པ་གཅིག་གི་ཆེད་དུ་ལུས་ཀྱི་ཤ་ཁྲག་སྦྱིན་པར་བཏང་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གན་ཤ་ནི་པ་ལི་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྐུ་ལ་མར་མེ་སྟོང་བཙུགས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་བྱིར་ལིང་ཀ་ལིར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྐུ་ལ་ལྕགས་གཟེར་སྟོང་བཏབ་པ་དང་། རྒྱལ་བུ་དམ་ཀ་མར་གྱུར་པའི་ཚེ་དོང་ཟབས་སུ་ཁྲུ་བཅུ་གཉིས་པ་མེ་མུར་གྱིས་བཀང་བར་མཆོངས་པ་དང་། དྲང་སྲོང་ཨུད་ཏ་ལར་གྱུར་པའི་ཚེ་རང་གི་པགས་པ་ཤོག་བུ། ཁྲག་སྣག་ཚ། རུས་པ་སྨྱུ་གུར་བྱས་ཏེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བྲིས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཚངས་བྱིན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་རང་གི་བུ་དང་ཆུང་མ་སོགས་ཆོས་འཆད་པ་པོ་ལ་ཕུལ་བ་དང་།
难行能行的情形者：能仁王于往昔有学道时，生为“贺沃王”时，为求一偈法语，施舍身体血肉；生为“甘夏耐巴勒王”时，身燃千灯；“谢楞嘎勒王”时，身插千钉；“达玛噶玛”王子时，跳入火炭充满的十二肘深坑；“邬达拉”仙人时，剥皮为纸、刺血为墨、析骨为笔，书写偈颂；“梵施王”时，把自己的妻子等供给说法者；
རྒྱལ་བུ་ཆོས་འཚོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་གོས་རིན་ཐང་མེད་པ་དང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སློབ་དཔོན་ལ་ཕུལ་ནས་རང་ཉིད་གཡང་སར་མཆོངས་པ་དང་། རྒྱལ་བུ་ཟླ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕུལ་བ་སོགས་ཚིགས་བཅད་རེ་རེའི་ཆེད་དུ་ཡང་དཀའ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྱད་པར་མདོ་སྡེ་ལས་མང་དུ་བཀའ་སྩལ་པ་ལྟར་རོ། །
生为“曲朝”王子时，供养阿阇黎无价衣、摩尼大宝后，自己腾身跃下悬崖；“达瓦”王子时，供千两黄金等，即便为了每一首偈颂，亦行持无量难行，如经中多有宣说。
དེ་ལྟར་ན་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རང་རེས་ཀྱང་རང་གི་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་དུ་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་དག་གི་ཆེད་དུ་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཚོགས་བསགས་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ཚོགས་བསྟེན་པར་བསྐུལ་བ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །
也可说成劝勉依止证悟正见的资粮：“若如是，作为追随者的我们亦应如本师传记般，为了此等甚深法，励力地多门积集资粮、净化罪障！”

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།
丁二、随念“若从能仁王，亲闻此法，何其幸哉”：
གང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཡིས།། ལྕགས་ཀྱུས་ཉ་ལ་ཇི་བཞིན་དུ།།
ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དྲངས་ཆོས་དེ་ནི།། ཁྱོད་ལས་མ་ཐོས་སྐལ་བ་ཞན།།
དེ་ཡི་མྱ་ངན་ཤུགས་ཀྱིས་ནི།། སྡུག་པའི་བུ་ལ་མ་ཡི་ཡིད།།
རྗེས་སུ་སོང་བ་ཇི་བཞིན་དུ།། བདག་གི་ཡིད་ནི་གཏོང་མི་བྱེད།།
颂曰：

由见何法德　　如钩钓诸鱼
能引尊意法　　未亲从尊闻
自恨善根劣　　由彼忧恼力
我意终不舍　　如母意随子

དོན་ནི། གང་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ཡོན་ཏན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དྲུངས་ནས་འབྱིན་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པས་མཐོང་བ་ཡིས་ལྕགས་ཀྱུས་ཉ་ལ་བཏབ་པས་ཆུའི་ནང་ནས་དབང་མེད་དུ་འདྲེན་པ་ཇི་བཞིན་དུ། མགོན་པོ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དྲངས་པ་སྟེ་ཐུགས་ལེགས་པར་ཕྲོགས་ཏེ་བཤད་མ་ཐག་པའི་དཀའ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་དུ་བླངས་ནས་བཙལ་བའི་ཆོས་ཟབ་མོ་དེ་ནི། ཐུབ་པ་ཁྱོད་ལས་དངོས་སུ་མ་ཐོས་པ་འདིས་རྩོམ་པ་པོ་བདག་ནི་སྐལ་བ་ཞན་ནོ་སྙམ་དུ་ཡིད་དྲག་ཏུ་འགྱོད་པ་དེ་ཡི་མྱ་ངན་ཤུགས་ཀྱིས་ནི། སྡུག་པའི་བུ་གཅིག་པུ་ཤི་བ་ལ་མ་ཡི་ཡིད་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོས་མནར་ཏེ་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་བུ་ཡི་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཇི་འདྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ། རྩོམ་པ་པོ་བདག་གི་ཡིད་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གཏོང་བར་མི་བྱེད་དོ། །

义谓：由无垢正理见到甚深真如缘起的无边功德——从根拔除贪等烦恼习气等，犹如鱼被铁钩不由自主地从水中钓出般，能引夺怙主能仁王您的心意，从而坦然接受刚才所说的无量难行，不顾身命寻找的甚深法，却未亲从能仁您处听闻，作者我的内心是何其地愧恨不已：“自己的善根多么低劣！”由彼忧恼之力，犹如可爱独子离世，母亲的内心悲痛欲绝，笼罩在强烈的痛苦之中，昼夜一切时，心系爱子，不能释怀，同样，作者我的内心亦是一切种不能忘舍。

འདིས་ནི་རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྲས་རྟག་ཏུ་ངུ་ལྟར་ཉིན་མཚན་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བརྩོན་པའི་གོ་ཆ་དང་དཀའ་སྤྱད་དང་དུ་བླངས་པ་བསྟན་ཏོ། །

此显示作者本人为了寻求甚深真如，如常啼菩萨般，不分昼夜，披精进甲、好乐难行！

འདི་ཡང་མདོ་རྒྱུད་རྣམ་པར་དག་པ་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་གཞུང་ཆུང་ལུང་རིགས་དང་བྲལ་བཞིན་དུ་ཚེ་གཅིག་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་སྒྲོགས་པ་དག་དང་། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཉམས། ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་ཞིག་ལ་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་མཐོན་པོར་རློམ་པའི་མཁས་གྲུབ་དག་གིས་ཆ་ཙམ་ཡང་བསྒྲུན་དུ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་ལ་ལར་དེ་ཡི་མྱ་ངན་ཞུགས་ཀྱིས་ནི། ཟེར་བ་ལྟར་ན། མྱ་ངན་དེ་ལྟ་བུའི་ཞུགས་ཏེ་མེ་ཡིས་ནི། ཞེས་འབྲུ་བསྣན་པར་བྱའོ། །

那些不符合任何清净经续的小册子，无教理佐证，却高声宣扬它是一生成佛的方便；对仅有着乐明无分别觉受的内外共通三摩地，却自诩为崇高圆满次第道的善巧成就者们，少分亦不堪比较的行传，即是此也。

གསུམ་པ་ནི་། འདི་ལའང་ཁྱོད་གསུང་བསམས་པ་ན། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་བྱུང་།

丁三、由随念宣说缘起甚深义，内心欢喜的情形：

འདི་ལའང་ཁྱོད་གསུང་བསམས་པ་ན།།མཚན་དཔེའི་དཔལ་གྱིས་རབ་ཏུ་འབར།།
འོད་ཀྱི་དྲ་བས་ཡོངས་བསྐོར་བའི།། སྟོན་པ་དེ་ཡི་ཚངས་དབྱངས་ཀྱིས།།
འདི་ནི་འདི་ལྟར་གསུང་སྙམ་དུ།།ཡིད་ལ་ཐུབ་པའི་གཟུགས་བརྙན་ནི།།
ཤར་བ་ཙམ་ཡང་ཚ་བ་ཡིས།།གདུང་ལ་ཟླ་ཟེར་བཞིན་དུ་སྨན།།

颂曰：

于此思尊说　　相好胜晃耀
光网遍围绕　　大师妙梵音
此作如是说　　能仁妙影像
显现于意中　　如月治热恼

དོན་ནི། དེ་ལྟར་མྱ་ངན་གྱིས་ཡིད་རྟག་ཏུ་གདུངས་པ་འདི་ལའང་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡོད་དེ། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ལ་སོགས་པ་བསམས་པ་ན། མཚན་དཔེའི་དཔལ་གྱིས་རབ་ཏུ་འབར་ཞིང་། འོད་ཀྱི་དྲ་བས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ་སོགས་སྐུ་ཡི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་ཞེས་པས་མཁྱེན་པ་དང་བརྩེ་བ་སོགས་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་བདག་ཅག་གི་སྐྱབས་ཚད་མར་གྱུར་པ་དེ་ཡིས།

义谓：如是忧恼时常煎熬着内心，亦有了祛除它的方便者：若思维能仁王您的圣言缘起义等，由所说“具有相好之瑞极为晃耀、光网普遍围绕等众多身德的大师”，开示了智悲等意功德。如是能仁王是我等具量救怙。

གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་དང་ལྡན་པའི་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས། རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱ་བ་སོགས་ལས་རིགས་པའི་སྒོ་བཟང་པོས་ཚུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་སོ་སྙམ་དུ་རྗེས་པ་པོ་བདག་གི་ཡིད་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་གཟུགས་བརྙན་ནམ། ཆོས་གསུངས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ལན་རེར་ཤར་བ་ཙམ་གྱིས་ཡང་། ཤིན་ཏུ་ཚ་བའི་རེག་བྱས་གདུང་བའི་ལུས་ལ། ཟླ་ཟེར་ཕོག་པས་བདེ་བ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་དེ་སེལ་བས་ན་ཕན་པའམ་སྨན་པར་འགྱུར་བས་སོ། །

大师以具有六十支语功德的梵音，于百部十万颂《般若波罗密多经》等中，由贤妙正理之门，以如是方式说此缘起之义。如是想来，当作者我心稍一浮现出能仁王的影像，或说法的行相，亦如酷热逼恼身体之际，皎洁月光照临，顿感清爽无比般，内心热恼顿歇，霍然而愈。

འདི་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ལེགས་པར་དྲན་པའི་སྒོ་ནས། དེས་རང་ཅག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་ཞི་བ་མྱང་འདས་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་གཅིག་པུ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ལྟར་བཀའ་བསྩལ་ཏོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་

དང་ཡང་དུ་གོམས་པས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམ་དགོས་སོ། ཞེས་རྗེས་འཇུག་གདུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།
此处颂文亦可配合开示后学所化的修持：由善加随念能仁王身语意的一切功德，必须由再再串习作意："能仁王以大悲心为我等开演证得寂静涅槃的唯一因——如是甚深缘起真如！"而修习随念佛。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་འདི་འཚོལ་བའི་ཚུལ་དང་། རྙེད་ནས་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་གྱིས་ཞེས་གདམས་པ་དངོས་སོ། །
丙二、教导其他化机随念佛之理，分二：丁一、寻此甚深缘起义的情形；丁二、正式教导："获得已，从中随念佛！"
དང་པོ་ལ་བཞི། བོད་དུ་གྲགས་པའི་གཞུང་ཐོར་བུ་རྣམས་ལ་ཡིད་མི་རྟོན་པར་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་པར་གདམས་པ་དང་། པཎ་གྲུབ་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཟབ་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཚད་མར་བསྟན་པ་དང་། ལུགས་འདི་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་དགོས་པར་གདམས་པའོ། །
初者，分四：戊一、教导不可信赖藏地流传的诸零散论典，而必须随行圣境智者；戊二、班智达、大成就者的讲规亦多有不同；戊三、显示诠释奥义，龙树父子堪为正量；戊四、教导必须亲近开示此宗的善知识。
དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། བོད་སྔ་མའི་བཤད་སྲོལ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
初者，分二：己一、显示不可信赖藏地前人的讲规：
དེ་ལྟར་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ཡི།། ལུགས་བཟང་དེ་ཡང་མི་མཁས་པའི།།
སྐྱེ་བོས་བལ་བ་ཛ་བཞིན་དུ།།རྣམ་པ་ཀུན་དུ་འཛིངས་པར་བྱས།།
颂曰：
于此奇胜教　诸不智众生
周遍起纷诤　如跋缚啰草
དོན་ནི། སྐྱེ་བོ་གང་དག་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ལུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འདི་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་བོད་སྔ་མ་དག་གི་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་མེད་དུ་བཞག་ཆོག་པ་སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་ན། ངོ་མཚར་ཆད་དུ་བྱུང་བར་གྲུབ་པ་ཡི་ལུགས་བཟང་པོ་འདི་ཡང་།
义谓：若人希求解脱，欲趣此胜宗，不应信赖藏地前人的各种讲规，何以故？无自性中，可以无谬地安立因果等的一切建立，是如前所说之理。
སྟོང་ཉིད་འཆད་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་བོད་སྔ་མ་དག་གིས། ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་

ལོག་ཏུ་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་སྣ་ཚོགས་པས་རྣམ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་མང་པོར་བཀྲལ་བས་རྩྭ་བལ་པ་ཛ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འཛིངས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

不善巧讲说空性的藏地前人，以种种相似理，从众多不同方式，颠倒诠释能仁意趣，反而把此稀有殊胜的贤妙之宗，搞得如“跋缚啰”草般，杂乱不堪。

དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།

问：又是怎样的呢？

ལ་ལ་དག་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་པར་བཤད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མིན་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཁམས་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ལ་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་རྟོག་པའི་འཕྲོ་འདུ་བཀག་པ་ཙམ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ངོ་སྤྲོད་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། རྒྱས་པར་ནི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལེགས་བཤད་ལམ་རིམ་དང་། རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བའི་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་དང་། ལྟ་ངན་མུན་སེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

有些说中观师自宗无任何有无等的承许；或有说胜义谛非所知；有认为空性义是“空无它有漏物”之空界——恒常坚固不变的如来藏，一切有情心续中本自具足；另有说证空性仅是任何皆不作意，遮止分别心的收放，如是众说纷纭。我们当从至尊一切智的善说道次第、《中论》疏、《入中论》疏、克主格乐华的《总义·启善缘目》、《除恶见暗》等中，详细了知。

འདི་ལ་དགོངས་ནས། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས། གཞུང་ལུགས་མང་ཐོས་རིགས་པའི་ལམ་དུ་འང་། །ངལ་བ་མང་བསྟེན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡི། །ཡོན་ཏན་ཚོགས་ཀྱིས་མི་དམན་དུ་མས་ཀྱང་། །འབད་ཀྱང་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་གནས་དེ་ནི། །འཇམ་མགོན་བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་ལེགས་མཐོང་ནས།། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

虑及此义，第二佛本人说：“颇有多闻诸教法(闻功德)，于正理路亦勤习(思功德)，内证功德(主指大乘发心)不下劣(修功德)，然终未达此深处(中观应成空性见)，由师妙音(文殊)恩善见……。”

བོད་སྔ་མ་དག་གིས་ལུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འདི་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ལྟ་ཞོག རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ཡང་སུས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཆད་མ་ནུས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས། སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་གང་དུ་ཡང་། །ལུང་བསྟན་མ་ནུས་ཟབ་པའི་གནས། །དགོངས་དོན་རིན་ཆེན་གཏེར་ཕྱེ་ནས། །འདི་ལྟས་དགྱེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱས། །ཞེས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

姑且不说藏地前人能如理解说此贤妙之宗，即便对于唯识宗，遍计色等体性、差别的遍计执，破遍计执自相成立的法无我安立之理，谁亦未能如实地解说，因为克主格乐华在解说唯识宗义时，说：“任谁于何处，未记甚深处，意趣宝库启，如是令生喜。”

འོན་ཀྱང་མར་པ་ལོ་ཙྪ་དང་། །མི་ལ་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེ་ཡབ་སྲས། ས་ཆེན་ཡབ་སྲས་སོགས་དང་། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཕྱི་མོ་འབྲོམ་སྟོན་ཡབ་སྲས་བུ་སྟོན་དང་རེད་མདའ་བ་སོགས་སྔོན་བྱོན་གྱི་དམ་པ་དེ་དག་གིས་ནི་ཟབ་མོའི་དོན་མ་རྟོགས་སོ་ཞེས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་བཞེད་ཅིང་། ལྷོ་བྲག་མར་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་འདུས་པའི་རྒྱུད་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་ཡང་གསུངས་ལ། ས་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེའི་དབང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་གནད་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་མ་དག་པའི་ནོར་འཁྲུལ་མེད་པར་གསུངས་པས།

然而，至尊一切智并不认为：“玛尔巴译师、米拉笑金刚父子、萨迦班禅父子等、根本噶当巴仲敦父子、布顿、仁达瓦等，诸先觉未达甚深义。”还曾说，洛札玛尔巴父子如理地通达密集续义；萨迦班禅父子抉择喜金刚灌顶二次第扼要，其中无不净的错乱，故若未悟正见，却如理现前了达彼等续义，不合理故。

ལྟ་བ་མ་རྟོགས་པར་རྒྱུད་དེ་དག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། བཀའ་གདམས་པའི་བེའུ་བུམ་ལས་ལྟ་བའི་སྐོར་གྱི་ལུང་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲང་དག་ལ་ནི་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་ངོ་། །

而且，《毗钵舍那广篇》之中，引用噶当派《蓝色手册》正见方面的文句，由如是等亦能了知。然而，他们的随行者却显得参差不同。

དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དེ་དག་གང་གིས་ཀྱང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་ལུགས་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་བའི་གནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་མི་སྣང་ངོ་། །ཚུལ་འདི་ནི་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་སོགས་མཐའ་དག་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

虽则如是，如至尊一切智般，以无垢教理详细抉择此甚深中观宗，如龙树父子的意趣，无丝毫错乱之处，光显诸部大论的修持之理，他们之中却谁亦未能如是办到。此理犹当了知密咒金刚乘等一切内涵。

དེས་ན་རྗེ་བླ་མ་ཉག་གཅིག་མཁས་གྲུབ་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་དུ་བསྔགས་པ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པས་རིང་ལུགས་འདི་ལ་མདོ་སྔགས་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་འཁྲུལ་བའི་དྲི་མ་སྤྱི་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཚད་མས་གྲུབ་བོ། །

因此，赞叹只有至尊上师一人才是所有善巧成就者的顶严，的确名符其实，故以量成立：此宗不管于显密任何阶段，皆无丝毫错乱之垢！

རྩྭ་བལ་བ་ཛ་ནི་རྩྭ་ཕྲ་མོ་རེ་རེ་ལའང་སྲོག་ཆགས་ཕྲ་མོ་འཆིང་བའི་ནུས་པ་ཡོད་ཅིང་། མང་པོ་ཚོགས་པས་གླང་པོ་ཆེ་ཡང་འཆིང་བར་ནུས་པ་ཟང་ཟིང་དུ་འཛིངས་པ་ཞིག་ཡིན་པར། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་འགའ་ཞིག་འཆིང་བར་འགྱུར་བ་བལ་བ་ཛ་གཅིག་ལ་ཡང་བལ་བ་ཛའི་ངོ་བོ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་མང་པོ་འདུས་པས་ནི་གླང་པོ་ཆེའང་འཆིང་བར་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

“跋缚啰”草者，此文有些注释说：“每一根纤细之草都有能力束缚一只细弱的昆虫；众多根合起来，则能捆缚住一头大象，只是显得零乱不堪。如《细研磨论》中说：‘如是体性，能束缚某些事物。一根跋缚啰亦有着随顺跋缚啰的能力，众多合起来，将能捆缚住大象。’”

ཞེས་འདིའི་འགྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད་ཀྱང་ལུང་དེ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་པར་གསར་རྙིང་དང་བྲིས་མ་སོགས་གང་ནའང་མི་འདུག་པས་ཡི་གེ་མ་དག་པའམ་ལུང་ཁུངས་ནོར་བ་གང་ཡིན་བརྟག་པར་བྱའོ། །

虽作是说，然所引文句，在藏汉新旧版本及抄本等中皆不存在，是故，或者文字有误，或者文句根源错误，当作观察！

ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ལས་ནི།འོན་ཏེ་རྩྭ་བལ་བ་ཛ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་ལ།

《细研磨论》仅说到：“然成立如跋缚啰草。”

དེའི་རང་འགྲེལ་ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨ་ནནྟ་དང་ཁུ་མདོ་སྡེ་འབར་གྱིས་བསྒྱུར་བ་ལས། ཇི་ལྟར་རྩྭ་བལ་བ་ཛ་གཅིག་གིས་གླང་པོ་ཆེ་འཆིང་བར་མི་ནུས་ཀྱང་ཚོགས་པས་ནི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བས།

克什班智达札雅阿南达及库多德跋所译其自释中说：“犹如一根跋缚啰草不能捆住大象，但聚合起来却能，如是立宗者等，如聚合有‘具支分’般。”

འདིའི་འགྲེལ་བ་ཁ་ཅིག་ལས།བལ་བ་ཛ་ནི་གཡའ་དང་སྤང་གི་མཚམས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྩྭ་ཟིང་ངའོ་ཟེར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའང་མི་འཐད་པ་གོ་སླ་ཞིང་། གང་ལྟར་ཕྱོགས་ཕྱོགས་ནས་བསྙོལ་མར་སྐྱེས་པས་ཕན་ཚུན་ཟང་ཟིང་དུ་དམ་པོར་འཁྱུད་པའི་རྩྭ་ཞིག་སྟེ་བལ་བ་ཛ་ཞེས་པའང་བོད་སྐད་ངོ་མ་མིན་པ་འདྲའོ། །

此文的有些注释说：“跋缚啰是生于石山与草地间的草，名叫‘桑俄’。”此说亦不合理。易于了解。不管怎样，由于到处交错丛生，故是相互杂乱紧密交织在一起的一种草，虽称为“跋缚啰”，然似非真正的藏语。

གཉིས་པ་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་པ་ནི། ཚུལ་དེ་མཐོང་ནས་བདག་གིས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

己二、必须追随圣境智者：

ཚུལ་འདི་མཐོང་ནས་བདག་གིས་ནི།། འབད་པ་དུ་མས་མཁས་པ་ཡི།།
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ནི།།དགོངས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཙལ།།

颂曰：

由见如是相　　故我多励力
随顺智者行　　数求尊密意

དོན་ནི། བོད་སྔ་མ་དག་གི་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཕལ་མོ་ཆེར་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་ཚུལ་འདི་མཐོང་ནས། རྩོམ་པ་པོ་བདག་གིས་ནི། ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་འབད་པ་དུ་མས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ནི་དགོངས་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཙལ་བར་བྱས་སོ། །

义谓：由于见到藏地前人众说纷纭，多不可信的乱象后，作者我不分昼夜，多番励力地闻思修，随顺圣境智者——六庄严二胜及其随行者的论著，数数寻求怙主您的意趣——甚深缘起之义究竟是怎样的？

འདི་ནི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། འཛམ་གླིང་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པའི། །གཞུང་ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་རགས་པ་རེས། །ཆོག་པར་མ་བྱས་ཀུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས།

此亦如至尊一切智说：“对于称为‘南瞻部洲六庄严二胜’的论典，非以片面、粗略而能满足，而是全面地详细研习。”

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཁས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞུང་ལ། རང་ཉིད་གང་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་དེའི་ཕྱོགས་འབད་པས་བསྒྲུབས་ཤིང་། གཞན་རྣམས་འགོག་ཡུལ་མིན་ཀྱང་ནན་ཏུར་འགོག་པ་སོགས་ཕྱོགས་ལྷུང་དང་། གོ་བ་རགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་བཟུང་ནས་ཞིབ་ཏུ་མི་དཔྱོད་པར་དཀའ་བའི་གནས་རྣམས་ལ་ཁ་ཚོན་གཅོད་གང་སྣ་བྱེད་པ་བོད་དག་གི་ཚུལ་ལུགས་ལྟར་མ་ཡིན་པར་གཟུ་བོའི་བློས་གོ་བ་གཏིང་ཕྱིན་གྱི་བར་ལ་ལེགས་པར་དཔྱད་དེ།

如藏地前人的作法：对于彼等一切智者的论著，努力地证成自己过份偏爱的一方，其它论著，虽非所破之境，亦执拗地加以破除等，狭隘地堕入党执；或仅满足于粗略大致的了解，不复详细观察，于诸难处，草率地妄下断语。

བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བྱི་དོར་མཛད་ནས་རང་དང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྤེལ་བ་སྟེ་རྒྱས་པར་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡི་གེ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིས་ནི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ལ་མཁས་པ་འདི་དག་གི་གཞུང་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱང་དགོས་པར་གདམས་པའོ། །

至尊一切智并非如此，而是以正直之心，乃至未彻底了悟之间，善加观察，于大宝圣教，激浊扬清，弘传遍布于自他心续。其中详情，望从大师传记中了知！此教导诸后学者：必须详细地研习此等智者之论。

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཚེ་རང་གཞན་སྡེ་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

戊二、班智达、大成就者的讲规亦多有不同：

དེ་ཚེ་རང་གཞན་སྡེ་བ་ཡིས།། གཞུང་མང་དག་ལ་སྦྱངས་པ་ན།།
ཕྱི་ཕྱིར་ཐེ་ཚོམ་དྲ་བ་ཡིས།།བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་དུ་གདུངས།།

颂曰：

次于自他宗　　修学众教时
后反以疑网　　遍烧恼我意

དོན་ནི། དེ་ལྟར་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཙལ་བ་དེའི་ཚེ་རང་སྡེ་དབུ་མ་བ་དང་། གཞན་སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཀྱི། གཞུང་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་པ་ན། མཁས་པ་དེ་དག་གི་འཆད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཞིང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎྜི་ཏ་དག་ནི་རིགས་པ་མཚོག་ཏུ་ཟབ་ཅིང་བརླིང་བས། འདི་དག་ལས་གང་ཞིག་ནི་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཕྱི་ཕྱིར་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དྲ་བ་ཡིས་རྩོམ་པ་པོ་བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་དུ་གདུངས་པར་གྱུར་ཏོ། །

义谓：如是以刚才所说的方式寻求，尔时，若详细地修学自宗中观师、他宗实事师以下极其众多的论典，彼等智者的讲规，有众多不同，而且圣境班智达们的理路又是那么深邃，难达其堂奥，故而后来反以越来越密的疑网普遍煎熬着作者我的内心。

འདི་ནི་སྤྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་གོང་འོག་རྣམས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཚུལ་དེ་ནི་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་དང་། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཡི། འདིར་ཡི་གེ་ཉུང་ངུས་བཤད་པར་མི་ནུས་ཤིང་། མང་ན་སྐབབ་དོན་འདོར་བར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །

此是说，总的上下诸宗基道果的安立，有众多不同，尤其《般若经》意趣的诠释之理，出现多种不同。此理，当从至尊大师父子的善说以及宗义建立诸论中了知。少数文字，难以说清，多则丢失正义，故于此处不书。

གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀླུ་མེད་ཐེག་པའི་ཚུལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་དང་གསུམ་བྱུང་།

戊三、显示诠释奥义，龙树父子堪为正量：

ཁྱོད་ཀྱི་ཀླུ་མེད་ཐེག་པའི་ཚུལ།། ཡོད་དང་མེད་པའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ།།
ཇི་བཞིན་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པ།། ཀླུ་སྒྲུབ་གཞུང་ལུགས་ཀུན་དའི་ཚལ།།
དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས།།གསུང་རབ་མཁའ་ལ་ཐོགས་མེད་རྒྱུ།།

མཐར་འཛིན་སྙིང་གི་མུན་པ་སེལ། ལོག་སྨྲའི་རྒྱུ་སྐར་ཟིལ་གནོན་པ།
དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །འོད་དཀར་འཕྲེང་བས་གསལ་བྱས་པ།

颂曰：

尊授记龙猛　　释无上乘法
远离有无边　　教轨夜开园
无垢智轮满　　无碍游虚空
除边执心暗　　映邪说星宿
吉祥月善说　　白光鬘照显

དོན་ནི། འོ་ན། དེ་དག་ལས་གང་ཞིག་ཟབ་མོའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེ་ན།

义谓：那么！彼等之中，是谁堪为正量来诠释奥义？

དེ་ནི་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀླ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ཚུལ་འདི་ཉིད། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སྟེ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་བྱེད་ཚིག་ཏུ་དཔེ་ལ་ལར་འབྱུང་བ་ལྟར་དག་གོ །དེ་ལྟར་ན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་མཁས་པ་དག་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་སྣང་བས་གང་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་སྙམ་ན།

世尊您授记圣者龙猛，能远离有无常断二边，如实诠释无上殊胜乘的缘起法理。若念：“若如是，而追随龙树的智者之中，亦有多种不同，当追随谁呢？”

དེ་ནི་འདི་ལྟར། དཔལ་ལྡན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་རིགས་ཚོགས་ལྔའམ་དྲུག་དང་། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སོགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཀུན་དའི་ཚལ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་ཟབ་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གི་དྲི་མ་མེད་པའི་མཁྱེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་འདོད་རྒྱུར་ཐོགས་པ་མེད་པར་རྒྱུ་བ་སྟེ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པ་ལ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་ཁྱུ་མཆོག་རླབས་པོ་ཆེའི་གནས་ཐོབ་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་འཆད་པས་སྐྱེ་དགུ་མ་ལུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་པའི་སྙིང་གི་མུན་པ་སེལ་བར་མཛད་པས། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ལོག་པར་སྨྲ་བའི་རྒྱུ་སྐར་གྱི་ཚོགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་འབའ་ཞིག་གི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཚིག་གསལ་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་འོད་དཀར་པོའི་འཕྲེང་བས་གསལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་སོ། །

答曰：于甚深缘起理获得自在，故于诠释深义，无未悟、邪解之垢，智慧之轮，极其圆满；并且随心所欲地无碍畅游于深广的至言(佛经)虚空，于讲辩著，证

得无所畏惧的伟大牛王位；宣说唯依缘假立之理，祛除一切九生含识心续中执着常断边的心暗；
映蔽自他部妄说“自相不成立则一切作用不合理”等的邪说群星，唯有具如是四特法的具德月称善说——《显明句论》、《六十正理论释》、《四百论释》、《入中论》本颂自释等皎洁的光鬘照亮了吉祥龙树的教理大睡莲园，绽放着《中论》等五或六聚理论[7]、《集经论》等的缤纷花朵，是故，理当追随吉祥月称。
འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཟབ་དོན་འགྲེལ་བའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་ནི། མདོ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཞེས་གྲགས་པ། །དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ། །ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། །བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ། །ཞེས་དང་།
授记圣者龙树是诠释深义的最胜者，如《入楞伽经》中说：“南方碑达国，有吉祥比丘，其名呼曰龙，能破有无边，于世宏我教，善说无上乘，证得欢喜地，往生极乐国。”
གཞན་ཡང་སྤྲིན་ཆེན་པོ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། རྔ་བོ་ཆེའི་མདོ། འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྟོག་པ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་སོགས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
另外，《一万二千颂大云经》、《大法鼓经》、《文殊根本分别续》、《时轮后续》等众多经续之中，清楚地加以授记。
ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་དེས་སྟོང་ཉིད་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་དོན་ཟབ་མོ་རྣམས་ཀྱང་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ལུང་བསྟན་པར་སྒྲོན་གསལ་ལས་བཤད་དོ། །འཕགས་པ་ལྷ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འདྲ་བར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་བཟུང་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཞི་བ་ལྷ་ཡང་ཟླ་བའི་ཞབས་དང་འདྲ་བར་ཚད་མར་གཟུང་དགོས་པར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་སྐབས་གཞན་དུ་གསུངས་སོ།
《显炬论》解释说，《入楞伽经》的授记文不仅于空性，亦授记诠释密续诸甚深义。至尊一切智于它处说，必须如龙树菩萨般，把圣天菩萨作为信处；等同月称菩萨般，把佛护论师、寂天菩萨作为正量。
།དེས་ན་འདིར་ཟླ་བའི་ཞབས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ནི། འཕགས་པ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སོ་སོར་དགག་གཞག་དུ་མའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །
因此，此处特别提出月称论师，是因为分别从众多破立之门，详细抉择圣龙

7 《中论》、《研磨论》、《七十空性论》、《回诤论》、《六十正理论》、《宝鬘论》。

树菩萨的诸论教义，他人无似此论师的论著故。

ཚིགས་བཅད་འདིས་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཟབ་དུ་བྱུང་བ་འདི་ཤེས་པར་འདོད་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་། ཁྱད་པར་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱང་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། སྟོང་ཉིད་གང་གིས་རྟོགས་ཞེ་ན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་གཟིགས་པ་ཡི། །ཀླུ་སྒྲུབ་སློབ་མ་ཟླ་གྲགས་ཡིན། །དེ་ལས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་གིས། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་གོ །

此偈开示，欲知此殊胜中观道，必须详细研习龙树父子，尤其月称菩萨的诸论教义。此与无等大尊者所说同一意趣，如阿底峡尊者说："由何能证空？如来记龙猛：现见法性谛。弟子名月称，依彼传教授，能证法性谛。"

བཞི་པ་ནི། བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚེ། །བདག་གི་ཡིད་ནི་ངལ་གསོ་ཐོབ། །ཅེས་པའི་ཚིག་རྐང་གཉིས་ཏེ།

戊四、教导必须亲近开示此宗的善知识：

བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚེ།། བདག་གི་ཡིད་ཀྱི་ངལ་གསོ་ཐོབ།།

颂曰：

由师恩见时　　我意获安息

དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་རྒྱལ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ། ལུང་བསྟན་བརྙེས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་སྲོལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པས་ཆེས་གསལ་བར་མཛད་པ་དེ་ཉིད། བླ་མ་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་དྲིན་གྱིས། བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་བའི་ཚེ། རྩོམ་པ་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་བདག་གི་ཡིད་ནི་ངལ་གསོ་ཐོབ་བོ། །

义谓：如是世尊能仁王一切经典的心要——《佛母般若波罗密多》究竟意趣甚深缘起理，得记龙树完美诠释之宗风，及佛护、吉祥月称以无垢正理令其更为显明的情形，仰赖上师怙主文殊之恩，以慧眼观见之时，作者善慧名称我意，方放下万缘、得以安息。

འདིར་བླ་མ་ནི་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས། རབ་འབྱམས་རྒྱལ་བ་སྤྲོ་བར་མཛད་པ་པོ། །མ་ལུས་ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ཤུགས་དྲག་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་དད་པ་ཡིས། །སྙིང་གའི་པདྨའི་ལྟེ་བར་གུས་བསྟེན་པས། །གསུང་རབ་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་རིགས་སྨྲ་དེས། །ཟབ་བྱུང་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་འདི་བྱས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

此处“师”，应是指怙主文殊。至尊一切智说：“舒放无边佛作者，摄无余智妙吉祥，我由猛利无间信，心中莲蕊般重依，故见经中真实义，如理唱此希有语。”

དེར་མ་ཟད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་གསན་བསམ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཅི་མཛད་མཐའ་དག་འཇམ་དབྱངས་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་རྟོགས་བརྗོད་ལས། ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་འདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །བཀའ་དྲིན་ཆེའི་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །ཞེས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་དགོས་པར་གདམས་པའོ། །

不仅如此，此位大师所做的任何闻思修次第，一切皆依于文殊怙主。《证道歌》中每段颂后都说“善思此理计策妙，至尊智藏恩大哉！”

此是教导：欲了知甚深真如，必须如理依止善知识！

གཉིས་པ་ནི། མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

丁二、正式教导：“获得已，从中随念佛！”

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི།།མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་དེ་ཡང་ནི།།

དེ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་མཁས་པ་ཡིས།།འདི་ལས་སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་འགྱུར།།

颂曰：

一切佛事中　　语事为第一

彼复因此故　　智由此念佛

དགོས་ནི། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལས་གསུང་གི་ནི། ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཉིད་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། གཙོ་བོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བླང་དོར་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས་ཚུལ་འདི་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པར་འགྱུར་ཤིག་ཅེས་སོ། །

义谓：能仁王身语意无量大行，其中语事——说法大行是最殊胜的。语事复有多种，最主要者，谓此开示甚深缘起真如。因此，善巧取舍之士应由此理而随念佛恩！

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་དགོད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ཆོས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནུས་ཀྱི། སྡིག་པ་ཆུས་འཁྲུ་བ་སོགས་བྱར་མི་ཏུང་བར་མདོ་ལས་འབྱུང་བས་སོ། །

所有大行之中，语事最殊胜，因为能仁王主要大行，谓安立诸化机于解脱与一切智之位。并且经中说，此目的由说法才能达到，不可以水洗罪等。

གསུང་གི་མཛད་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་སྟོན་པ་མཆོག་ཡིན་པ་ནི། ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཚུལ་འདི་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་འདི་ལ་གཞོལ་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་པར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
较其他一切语事，开示甚深缘起最殊胜，因为能令证得解脱的主要方便是通达此理，而且所说一切法悉皆趣向此义，当从已证成的上文中了知！

མཇུག་བསྡུ་བ

ལྔ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། སྟོན་དེའི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་གྱུར་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
乙五、结义：

སྟོན་དེའི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་གྱུར་ཏེ།། རྒྱལ་བའི་གསུང་ལ་སྦྱངས་པ་མི་དམན་ཞིང་།།
རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་ལ་བརྩོན་པའི་དགེ་སློང་ཞིག།དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གུས།།

颂曰：

随彼大师正出家　　修学胜教未退劣
勤瑜伽行一比丘　　于彼大仙如是敬

དོན་ནི། ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་ནས་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྦྱང་བ་མི་དམན་པ་སྟེ། ལེགས་པར་སྦྱངས་པས་གཞུང་ཀུན་གདམས་པར་ཤར་ཞིང་།
义谓：追随正量大师能仁王而出家，住于增上戒学，闻思研习一切佛经，并不低劣，谓由善加研习，一切论典现为教授；

ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནས་པས།བསྒོམས་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་ལ་བརྩོན་པའི་དགེ་སློང་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ལ་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་མཆོག་ཏུ་ངོ་མཚར་བ་མཐོང་བས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་གུས་སོ། །
并且住于共不共增上定学、慧学，精进修持瑜伽行的一位比丘，名“夏东宗喀巴・善慧名称”者，观见如已所说般的稀有殊胜功德，而至心地恭敬无等大仙能仁王！

འདིས་ནི། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བསྟན་པ་སྟེ། རང་ཉིད་གང་ནས་གཤེགས་པའི་ལམ་བཟང་པོ་དེར་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱང་འཁྲིད་པར་བཞེད་པས་སོ། །
如所说：“住戒具闻思，加行勤修习。”此开示趣入佛教的无倒次第！至尊一切智意欲引导我等亦迈入他本人所行的康庄大道！

བསྟན་བཅོས་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ།

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང་། ལེགས་བཤད་འདི་ཕུན་ཚོགས་ལྔ་ལྡན་དུ་བརྩམས་ཚུལ་ལོ། །

甲三、论典究竟之事，分二：乙一、回向造论之善；乙二、具五圆满，著此善说之理。

དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་འགྲོ་བ་རྣམས་བཤེས་གཉེན་དམ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་ནི། སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་བསྟན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

初者，分五：丙一、回向善知识摄受诸众生之因：

སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་བསྟན་པ་དང་།། མཇལ་བ་འདི་འདྲ་བླ་མའི་དྲིན་ཡིན་པས།།
དགེ་བ་འདི་ཡང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།བཤེས་གཉེན་དམ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོ།།

颂曰：

遇此无上大师教　　皆由尊重深恩故
此善回施诸众生　　成善知识摄受因

དོན་ནི། སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་རྟེན་འབྲུང་ཟབ་མོ་བསྟན་པ་འདི་དང་མཇལ་བ་འདི་འདྲ་བ་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་ཉིད་ལས་ཡིན་པས། དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་འདི་ཡང་། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་དམ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོ་ཞེས་པའོ། །

义谓：这样值遇无上大师能仁王总的教法，特别是遇此甚深缘起教法，皆由上师的恩德，故而，愿将三世一切善，及造论之善，悉皆回向无余众生被道之根本善知识摄受之因！

གཉིས་པ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་ས་སྟེང་གང་བར་སྨོན་པ་ནི། ཕན་མཛད་དེ་ཡི་བསྟན་པ་འཚང་སྲིད་པའི་མཐར། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།

丙二、愿由了知原因而于大宝圣教获得信心之士充满大地：

ཕན་མཛད་དེ་ཡི་བསྟན་པ་འཚང་སྲིད་པའི་མཐར།།ངན་རྟོག་རླུང་གིས་རྣམ་པར་མི་གཡོ་ཞིང་།།
བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ།།ཡིད་ཆེས་རྙེད་པས་རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག།

颂曰：

愿利者教尽有际　　不遭恶分别风动
达圣教理于大师　　获得信忍常充满

དོན་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་པར་མཛད་པ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཡི་བསྟན་པ་འཚང་། སྲིད་པའི་མཐར་ཐུག་བར་ལོག་པར་སྨྲ་བའི་ངན་རྟོག་གི་རླུང་གིས་རྣམ་པར་མི་གཡོ་ཞིང་། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤུད་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་ལེགས་པར་ཤེས་ནས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་གནས་ཚད་མར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་

དད་པ་རྙེད་པའི་མཁས་པས་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པའོ༎
义谓：愿利益众生者——大牟尼教法，尽三有际，不遭邪说恶分别之风所扰动；愿以无垢正理，善加了知大宝圣教具有祛除一切世间衰损的性质后，获得深忍之信，信大师佛陀是正量皈救处，愿如是智者恒常地充满一切大地！

གསུམ་པ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེད་དུ་ལུས་སྲོག་བཏང་ནས་ཀྱང་འཛིན་པ་ལ་ལེ་ལོ་འགོག་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་ནི། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་གསལ་མཛད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
丙三、至尊大师本人回向“一切生中宁舍身命亦破除懈怠而受持大宝教法”之因：
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་གསལ་མཛད་པ།།ཐུབ་པའི་ལུགས་བཟང་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ།།
ལུས་དང་སྲོག་ཀྱང་བཏང་ནས་འཛིན་པ་ལ།།སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ལྷོད་པར་མ་གྱུར་ཅིག།
颂曰：
愿一切生舍身命　　住持能仁妙教法
光显甚深缘起性　　虽刹那顷不慢缓
དོན་ནི། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་ལུགས་བཟང་པོ་འདི་ཉིད། རྩོམ་པ་པོ་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ལུས་དང་སྲོག་ཀྱང་ཕངས་པ་མེད་པར་བཏང་ནས། འཆད་རྩོད་རྩོམ་པ་སོགས་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱིས་འཛིན་པ་ལ། སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ལེ་ལོའི་དབང་གིས་ལྷོད་པར་མ་གྱུར་ཅིག ཅེས་པ་སྟེ།
义谓：于光显缘起真如的能仁王贤妙教法，愿作者我一切生中，不惜舍弃身命，亦随分随力地受持讲辩著等，刹那亦不随懈怠自在，慢缓无力！
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་རླབས་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་དག་དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་འདིར་ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟར་སྨོན་པ་མཛད་པ་སྟེ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། རྒྱལ་སྲས་སྨོན་ལམ་གང་གཱའི་ཀླུང་རྣམས་ནི། །དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་ནང་འདུས་པར། །གསུངས་ཕྱིར་དགེ་རྩ་ཇི་སྙེད་བསགས་པ་དེ། །ཀུན་ཀྱང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྔོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
一切菩萨无边大愿，皆摄于住持正法愿之中，故此处亦如是发愿。如至尊一切智说：“‘诸菩萨愿恒河者，摄于住持正法愿’。是故所集诸善根，一切回向弘圣教！”

བཞི་བ་བསྟན་པ་སྤེལ་བའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་ནི། འདྲེན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
丙四、回向弘扬教法之因：

འདྲེན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་ཀྱིས།།
ནན་ཏན་སྙིང་པོར་མཛད་ནས་བསྒྲུབས་པ་འདི།།
ཐབས་གང་ཞིག་གིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་སྙམ་པའི།།
རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་ཉིན་མཚན་འདའ་བར་ཤོག།
颂曰：
愿胜导者无量难　　殷重为心所成办
由何方便令此增　　昼夜专注恒思察
དོན་ནི། འདྲེན་པ་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས། སློབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དབུ་གཏོང་བ་སོགས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་ཀྱིས་བཙལ་ནས། རྙེད་པ་ན་ནན་ཏན་སྙིང་པོར་མཛད་ནས་བསྒྲུབས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་འདི། ཐབས་གང་ཞིག་གིས་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དེས། ཉིན་མཚན་དུས་ཀུན་འདའ་བར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པའོ། །
义谓：最胜导师佛世尊在有学位时，历经舍头目脑髓等无量难行，勤苦寻求，方幸觅得，复殷重修持，作为心要，如是所修习的缘起理，当思：“以何方便才能弘扬此理，遍布一切时方？”如是思察而度昼夜一切时！

ལྔ་བ་བསྟན་པ་འཛིན་ཞིང་སྤེལ་བ་ལ་སྲུང་མ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་གྲོགས་བྱེད་པར་སྨོན་པ་ནི། ལྷག་བསམ་དག་པས་ཚུལ་དེར་བརྩོན་པ་ན། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་།
丙五、于住持弘扬教法，愿殊胜护法助伴：
ལྷག་བསམ་དག་པས་ཚུལ་དེར་བརྩོན་པ་ན།།ཚངས་དང་དབང་པོ་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང་།།
ལེགས་ལྡན་ནག་པོ་ལ་སོགས་སྲུང་མས་ཀྱང་།།གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་གྲོགས་བྱེད་ཤོག།།
颂曰：
净胜意乐勤彼时　　梵王帝释护世间
妙黑天等护法众　　恒为助伴无暂舍
དོན་ནི། རང་དོན་གྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་དང་སྤེལ་བའི་ཚུལ་དེར་བརྩོན་པ་ན། རྒྱལ་བའི་སྤྱན་སྔར་བསྟན་པ་བསྲུང་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཚངས་པ་དང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་བཞི་དང་། མགོན་པོ་ལེགས་ལྡན་ནག་པོ་ལ་སོགས་པ་དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྡན་དམག་ཟོར་རྒྱལ་མོ་སོགས་སྲུང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་གྲོགས་བྱེད་པར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པའོ། །
义谓：若未沾染自利之垢，以清净增上意乐，精勤地住持、弘扬佛教，则曾

于佛陀面前，亲自承诺守护教法的梵天、天王帝释、十位守护世间神[8]、怙主妙黑天等，以及具誓法王、吉祥天女等护法众亦刹那不散乱地恒为助伴！
བཞི་བ་ལེགས་བཤད་འདི་ཕུན་ཚོགས་ལྔ་ལྡན་དུ་བརྩམས་ཚུལ་ནི། ཅེས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས་བྱུང་།
乙二、具五圆满，著此善说之理：
由说甚深缘起门中，称赞无上大师世尊善说心藏，多闻比丘善慧名称吉祥，著于雪山聚中，大雪山王阿得公家旁侧喇顶静处，又名尊胜州，书者求寂虚空吉祥。
　　དོན་ནི། ཅེས་ཞེས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་འདི་དག་འདྲེན་པའི་ཚིག་གོ །
བསྟོད་ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པ་ལ།
此段说明造论情况：1、赞颂之境圆满：谓于佛世尊，一切世间未熟悉之至亲，无上大师；
བསྟོད་ཚུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི།
2、赞颂方式圆满，谓由说甚深缘起门中称赞，即此《善说心藏》；
རྩོམ་པ་པོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སློང་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས།
3、作者圆满，谓多闻比丘“善慧名称”吉祥；
གནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གངས་ཅན་ཁྲོད་ཀྱི་གངས་རིའི་དབང་པོ་འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་དབེན་གནས་ལྷའི་རྡིངས། མིང་གཞན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་བའི།
4、处所圆满，谓于雪山聚中，大雪山王阿得公家旁侧喇顶静处，又名尊胜州；
ཡི་གེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་སྟོད་བྱང་བའི་བདག་པོ་འཇམ་དབྱངས་པའི་སྲས་དགེ་ཚུལ་བློ་དང་ལྡན་པ་མ་གཅིག་དཔོན་པོ་ནམ་མཁའ་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
5、书记圆满，谓多香瓦之主、文殊子、具慧沙弥、玛杰弘布——称名“虚空吉祥”。
དེ་ལྟར་ན་གང་འཆད་པར་དམ་བཅས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
如是发誓解说的论典，其中一切内容，已善加解说完毕！

མཇུག་བྱང་།
后跋

སླས་པ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་བཅུད། །རྟེན་འབྱུང་དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་ཟབ་

[8] 帝释天、焰摩天、水天、药叉、火天、罗刹、风天、部多、梵天、地母。

མོའི་དོན།།　　ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་འགྲེལ་མཛད་པ། །ས་གནས་དཔའ་བོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཏེ།།

颂曰：

一切佛经心要髓　　缘起法性甚深义
如能仁意作诠释　　登地勇士龙树父子

དེ་ཡི་སྲོལ་འཛིན་ཆེས་ཆེར་ཁྱད་འཕགས་པ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་གྲགས་ཞི་བ་ལྷས།། ལེགས་བཀྲལ་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གནད། །རྫོགས་པར་གསལ་མཛད་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ།།

受持其宗极超胜　　佛护月称及寂天
善释此宗不共要　　圆满光显善慧称

མགོན་དེས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ལ། །བཅིངས་གྲོལ་བྱ་བྱེད་བཏགས་ཙམ་ལེགས་འཐད་པའི། །མཐའ་བྲལ་ཟུང་འཇུག་ལམ་འདིས་ཐུགས་ཕྲོགས་ཏེ། །ཕྲ་ལ་རྟོགས་དཀའ་ཆེས་ཟབ་གཞུང་འདི་བརྩམས།།

诸法自性空合理　　缚脱作用唯假立
离边双运道动心　　怙主造此深细论（微妙难达深奥之论）

གཞུང་ལུགས་ཆེ་ལ་ལོ་མང་སྦྱངས་གྱུར་ཀྱང་། །དབུལ་པོས་ཕྱུག་པོའི་ནོར་བགྲང་དང་ཚུལ་ལྟར། །ཉམས་ལེན་བྲལ་བས་ཚིག་སྐམ་ཟློས་པ་ལ། །ངལ་མེད་བརྩོན་པ་ལྷུར་ལེན་ཨེ་མ་མཚར།།

纵经多年习大论　　却如穷人数他宝
离修复述空洞语　　不疲专勤真稀奇

གཞུང་དང་བསྟུན་ཚེ་དེ་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། །དྲི་མེད་རིགས་པས་དཔྱད་ན་འདོར་དགོས་ཀྱང་། །ཡུལ་གྱི་བདག་པོས་བཀའ་ཆད་ཕབ་པ་བཞིན། །ཡི་གེའི་འདུ་བྱེད་ལྷུར་ལེན་དེ་བས་མཚར།།

对照论时不符合　　净理观察须舍弃
然如长官降责罚　　专务文字（行为）更稀奇

ཐུབ་དབང་ཞལ་སྐྱིན་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྣམས། །གཙུག་ཏུ་བསྟེན་ཅིང་བརྒྱ་ཕྲག་གཞུང་ལུགས་ལ།། ངལ་བ་བསྟེན་པས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་བདག །ཚུལ་འདི་འཆད་ལ་སྤོབས་པ་གཟེངས་སུ་མཐོ།།

能仁绍尊至尊师　　顶依苦习百部论
言正理我说此法　　辩才无碍气高昂

དེར་འབད་པ་ལས་དགེ་ཚོགས་སྟོན་ཟླ་ལྟར། །རབ་དཀར་ཇི་སྙེད་བསགས་པས་འགྲོ་བ་ཀུན།། ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་བསྒྲུབས་པ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དགྱེས་བྱེད་ཤོག །

励此善聚如秋月　　积集白业尽所有
愿众悟真而专修　　恒令诸佛佛子喜

དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་ཐུབ་བསྟན་དྲི་མེད་འདི། །ངན་རྟོག་དྲི་མས་ནམ་ཡང་མ་སྦགས་པར། །

དམ་པའི་ཐུགས་སྨོན་ཇི་བཞིན་འཕེལ་བ་ཡིས། །སྐྱེ་དགུའི་རྒུད་པ་དྲུངས་ནས་འབྱིན་པར་ཤོག །

直至时际无垢教　　永不沾染邪思秽
如大士愿遍弘传　　从根拔除众生九生衰

བྱེད་པོའང་དེང་ནས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཟབ་མོ་ལྟ་དང་ཉེར་འབྲེལ་སྔགས་ཀྱི་ལམ། །
ལུས་དང་སྲོག་ལ་མི་བལྟ་འཛིན་པ་ལ། །སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ལྷོད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །

作者从今一切生　　深见系属密咒道
不顾身命而受持　　刹那不敢稍松懈

ཇི་སྲིད་རི་ཡི་དབང་པོ་ཆུ་གཏེར་བཞིའི། །སྣ་རགས་གཡོ་ཞིང་ཀུན་གསལ་མཛེས་མ་ནི།།
ཉི་ཟླའི་རྣ་རྒྱན་འཆང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །ལེགས་བཤད་འདི་ཡང་ཀུན་ཏུ་འཕེལ་གྱུར་ཅིག །

乃至妙峰四大海　　衣带晃动虚空女
日月耳饰悬垂际　　愿此善说普昌隆

དཔལ་ལྡན་མགོན་པོ་དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། །དམག་ཟོར་ལྷ་མོ་ལ་སོགས་སྲུང་མ་ཡིས། །
བསྟན་པ་རིན་ཆེན་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བ་ལ། །གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་གྲོགས་མཛོད་ཅིག།

吉祥怙主具誓法王　　退敌天女吉祥天女等护法
住持弘扬大宝教　　永不散乱恒助伴

ཅེས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་སྙན་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་ས་གསུམ་ན་རྣམ་པར་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་འདི་ཉིད། ཁོ་བོ་ཅག་གངས་ལྗོངས་སུ་ཕྱིན་སྐབས་དཔལ་ལྡན་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་གི་ཆོས་གྲྭར། དགེ་འདུན་འདུས་པའི་ཚོགས་ལ་གཞུང་འདིའི་ཞིབ་བཤད་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཏེ་ཕུལ་བར་བརྟེན།

讳称“第二法王善慧名称吉祥”，其美妙的白幡飘扬于三地，至尊从宣说甚深缘起之门，赞颂无等大师能仁王，著此《善说心要论》。其注释《善说摩尼宝库》，是在我等到达雪域时，于 “扎西郭芒吉祥多门”经院，向聚会僧众，以教理作庄严，供此论典详细的讲解。

གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་ལ་སྤོབས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྒོ་མང་དཔོན་སློབ་ཆོས་གྲགས་མཚན་ཅན་དང་། དགེ་ལྡན་མདོ་སྔགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཁྲི་ཆེན་དགེ་འདུན་ཕུན་ཚོགས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་ནས་དངུལ་གྱི་མཎྜལ་ཁ་བཏགས་བཅས་བསྐུལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མས་ནན་ཆེར་བསྐུལ་བ་དེ་སྐབས་ཁས་བླངས་ནས་འགོ་བཙམས་ནའང་། ཆོས་བརྒྱད་གཡེང་བའི་དྲ་བར་ཆུད་པས་ཟུམ་འཕྲོར་ལུས་པ། སླར་མཇུག་སྒྲུབ་པར་བྱས་ཏེ་ཕུལ་ཚིག་ཅེས་སྨྲས་པ་བཞིན་མཧཱ་ཙི་ནའི་ཡུལ་གྲུ།

依此因缘，于说无边论义，获得最胜辩才的郭芒长老，讳称“曲扎法称”者，及甘丹显密教主大法台“更登朋措僧伽圆满”化身，二位大德各供以银曼则及哈达，

加以劝请，复有众多善知识殷重劝勉，彼时，应允下来并开始著作，然由于钻入八法散乱之网，未能如期完成，遂说到“待到结束之后可再献上”。

འཇམ་དཔལ་དབྱངས་མི་རྗེའི་ཚུལ་དུ་རོལ་བ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་གནས་ཞྭ་སེར་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་གྱི་ཁྱབ་བདག་བློ་བཟང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་སྔ་ནས་སོགས། བཀའ་དྲིན་མཚུངས་པ་མེད་པའི་དམ་པ་དུ་མའི་དྲིན་ལས། མདོ་སྔགས་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་མི་དམན་པ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་མིང་གཞན་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བས་རྫོགས་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་དཔྱོད་ལྡན་དགེ་སློང་བསོད་ནམས་ཕུན་ཚོགས་སོ།།

后于摩诃支那大中国境，文殊化现人王的大皇帝宫之中，由人天众生救护处黄帽教主，一切种姓、坛城之遍主——善慧贤劫海等众多恩德无等的大士深恩中，对于总的显密论义，特于龙树父子之论，智慧趣入，并不低劣，释迦比丘“益西丹白卓弥妙智教灯”，又名“章嘉·游戏金刚”圆满撰写而成。书记者是具慧比丘“索南朋措福德圆满”。

འདིས་ཀྱང་ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག། ༎

愿此令佛总教法，特于第二胜者善慧名称大宝教法弘传、兴盛于一切方所，长久住世！

癸巳年仲秋节2013/9/19。缘宗圆满敬译于五台山中台东南麓玉华寺文殊院。（2013-3-24——2013-9-19）